

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Jaques de Besançon: Máté apostol és evangélista

Huszonhatodik évfolyam
2015. szeptember

Tartalom

Meditáció a címlap témájára

Sarkadi Nagy Pál: Máté	411
------------------------------	-----

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád: Jézus az Úr. Az apostolok cselekedetei 11,20.....	413
Fűrő Lóránd Félix: Egymás segítése. Galata 6,2	415
Török Csingó Adorján: Amit akartok, hogy veletek cselekedjenek... Máté 7,12	416
Visky János: Isten választotta. Zsoltárok 33,12	418

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus csodatettei. Péter napja. Máté 8,14–17	423
---	-----

Igehirdetési sorozat

Bustya Dezső: A gyülekezet betegségei	
1. A gög. Lukács 18,9–14	430
2. A személyválogatás. Jakab 2,1–6a	432
3. A törvényeskedés. Róma 14,1–11	434
4. Szeretet és megbocsátás – feltételekkel vagy feltétel nélkül? János 8,1–11 ...	436

A Genezáret partján

Vörös Éva: Az áldáskör. Az apostolok cselekedetei 20,35	439
---	-----

Alkalmi prédikációk

Esketési igehirdetés

Varga Szilárd Csaba: Nem jó az embernek egyedül lenni... 1Mózes 2,18	443
--	-----

Temetési igehirdetés

Sógor Géza: Az élet fája. A jelenések könyve 2,7	444
--	-----

A címlapon Máté apostol és evangélista. Jaques de Besançon mester munkája
(15. század)

A hátapon Forgon Pál *Vámszedőből vértanú* című verse

Meditáció a címlap témájára

Sarkadi Nagy Pál

Máté*

Máté személyéről keveset tudunk, annál többet a foglalkozásáról. Vámszedő volt. A római hatalom a vámszedés jogát bérbe adta. Ha a bérlő a bért megfizette, a hatalom nyereségével nem törődött. Természetesen a vámszedők igyekeztek a vállalkozáson minél többet nyerni. A megállapított vám határát gyakran túllépték. Erre mutat Zákeusnak, a fővámszedőnek a vallomása, melyet Jézusnak tett: „Uram, ímé minden vagyonomnak felét a szegényeknek adom, és ha valamit patvarkodással elvettem, négynyi adok helyébe.” (Lk 19,8) A vámszedő bevallja becsületesen, hogy sokszor hamisán cselekedett.

Nem volt abban az időben olyan ember, akit annyira gyűlöltek volna, mint a vámszedőt. Foglalkozásuknál fogva gonosz embereknek tartották őket. Amikor a vámszedők megkérdezik Keresztelő Jánost, hogy mit cselekedjenek, ezt felelte: „Semmivel se hajtsatok be többet, mint amennyi meg van szabva.” (Lk 3,13) Harácsoló életükről tehát Keresztelő János is tudott.

Egy vámszedő nem lehetett sem bíró, sem tanú. Ki voltak rekesztve az istentisztelet-ről is. Egy sorba helyezték őket a gonosztevőkkel, a pogányokkal, a paráználkkal (Mt 21,31), a bűnösökkel (Mt 9,10).

Ha volt valaha foglalkozás, melyben nehéz volt megtérni, a vámszedő foglalkozása az volt. Megérthetjük, hogy a zsidók mennyire fel voltak háborodva azon, hogy Jézus velük együtt evett. Erre a felháborodásra adta Jézus ezt a választ: Nem az egészségeseknek van szüksége orvosra, hanem a betegeknek.

És Jézus ezt az embert hívta el a vámszedőasztaltól tanítványának. Így írja le az elhívást a Lukács evangéliuma: „Láta egy Lévi nevű vámszedőt, aki a vámnál ül vala, és monda néki: Kövess engem! És az mindeneket elhagyván, felkele és követé őt.” (Lk 5,27–28)

Mátét tehát Lévinek hívták. Palesztinában az volt a szokás, hogy az embereknek két nevük volt. Kérdezhetnénk: Nem Jézus adta neki ezt a nevet? Úgy mint Simonnak a Péter nevet. Máté neve ezt jelenti: Isten adománya. És az az ember Jézus szavára ott hagyta a vámszedőasztalt. Nem kisebb csoda volt ez, mint a leprás meggyógyítása. Jézus még egy ilyen ember megtérését is lehetségesnek tartotta.

Egyszer Jézust megkérdezték tanítványai: Kicsoda üdvözülhet? Jézus a kérdésre így felelt: Embereknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges (Mt 19,25–26). Máté Jézuson kívül senkit nem követett volna, de Jézust követte.

Azt olvassuk, hogy megtérésének az öröme nagy vendégséget rendezett. Ilyet sem látott még a világ, hogy valaki a megtérést vendégséggel ünnepli, és erre az alkalomra meghívja meg nem tért kollégáit is. A megtérési történeteknél másként szokott lenni. A megtértek többnyire elszakadnak a világtól, és egymással alkotnak közösséget. Máté nem így tért meg. Szereti továbbra is meg nem tért kollégáit. Ez a Krisztus szerinti megtérés. Máté mint só benne marad az életben, mint kovász benne marad a tésztában. Jézus egyik példázatában így tanít: „Hasonlatos a mennyeknek országa a kereskedőhöz, aki

* Dr. Sarkadi Nagy Pál: *A tanítványok*. A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest 1994.

igazgyöngyöket keres; Aki találván egy drágagyöngyre, elméne, és mindenét eladván amiye volt, megvevé azt.” (Mt 13,45–46) Mintha Mátéről beszélne.

Máté mindenét elhagyta, csak a tollát vitte magával. Az az ember, akit mindenki megvetett, evangéliumot írt. Evangéliuma tanító evangélium. Több tanítást közöl Jézusról, mint bármelyik evangélium. Népét, mely őt megvetette, meg akarja téríteni: fogadja el Krisztust, mint ahogyan ő elfogadta.

Máté valóban az volt, amit neve kifejez: Isten ajándéka. Ő belátta, amit oly kevesen látnak be: „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkében kárt vall?” (Mt 16,26) Ezt az Igét ő maga írta le. Nem magára gondolt, amikor leírta?

Nem vett kezébe Jézus alkalmatlanabb anyagot nála, akit szeretete, kegyelme csodájával új emberré formált. Ha életéről vallott volna, azt mondta volna, mint Pál: A bűnösök között első vagyok én. Azért könyörült rajtam, hogy bennem mutassa meg hosszútűrését azoknak, akik hisznek benne. (1Tim 1,15–16)

Jézus mondta:

ÉN VAGYOK AZ ÉLET KENYERE – és nem fűszer, amely ízesíti ételeiteket!
ÉN VAGYOK A VILÁG VILÁGOSSÁGA – és nem felvillanó fény az éjszakában!
ÉN VAGYOK AZ AJTÓ – és nem ablak, amelyen csak benézni lehet az új világba!
ÉN VAGYOK A JÓ PÁSZTOR – nem pedig szolgál, aki szűk akolba tereli a nyáját!
ÉN VAGYOK A FÖLTÁMADÁS – és nem vigasztaló, aki csak enyhíti a halált!
ÉN VAGYOK AZ ÚT – és nem hátsó feljárat, amelyen rejtőzködve járnak!
ÉN VAGYOK AZ IGAZSÁG – s nem olyan bölcs, aki kérkedik tudásával!
ÉN VAGYOK AZ ÉLET – és nem orvos, aki gyógyszereket ír fel a betegségekre!
ÉN VAGYOK A SZŐLŐTŐ – nem pedig karó, amelyhez a szőlővesszőket kikötözik!

Walter Rupp

(Forrás: www.plebania.net)

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád
Biharszentjános

Jézus az Úr

Alapige: Az apostolok cselekedetei 11,20

Bibliailvasás: Az apostolok cselekedetei 11,19–25

A hívő zsidók megérkeztek az észak-szíriai kikötőbe, Antiókhia-ba. Ők azok a menekültek, akiket Jeruzsálemben üldöztek. A menekülteknek egy figyelemre méltó küldetésük van ebben a városban.

Jézus az Úr!

A zsidók küldetésének a lényege a názáreti Jézus, a Messiás, a Krisztus. Ő a felkent, aki a megváltást hozza. Ő Izráel királya. Benne bíznak a hívő zsidók és azok is, akik az írásokat ismerik.

A zsidók az Úr Jézust prédikálták. Ez azt jelenti, hogy azt a Jézust hirdették, aki az ÚR. Más körülmények között másképpen prédikáltak volna. Miért? Antiókha tele van emberekkel. A nagy Római Birodalom egyik városa. A pogány görögök a császárkultusz hívei. Úgy tisztelték a császárt, mint mindenható Urat. Áldozatot mutattak be Augustusnak, az Úrnak. Vagy Nérónak. De a hívő zsidók nemet mondtak. Ők Jézust vallották Úrnak. Az Úr Jézust tiszteld, Neki add át életedet – mondták. Így hirdették az evangéliumot a pogány környezetben. Őröla tanítottak. Azt hirdették, hogy Ő tud megszabadítani a gonosz hatalmaktól. A császár is egy hatalom. Ő embereket és népeket manipulál, és uralkodik felettük. Sokan nyögik a császár és katonái zsarnokságát. Az emberek hosszan tartó félelemben élnek.

Ugyanígy van ez ma is. A világi urak el akarnak hatalmasodni rajtunk. Azt szeretnék, hogy nekik áldozzuk adónkat, időnket, mindenünket. A világ uralma félelemmel tölti el az ember életét. Mert csak ígér, de nem váltja valóra. Ugye megtapasztaltad már, hogy a választások előtt milyen bőséges ígéretekkel ámítanak bennünket. Aztán a választások után ráébred az ember, hogy becsapták. A világ urai önző módon magukkal törődnek. A maguk előmenetelével, a maguk gazdagodásával, jólétével.

Nem így az Úr Jézus! Ő éppen ellenkezőleg cselekszik. Elveszi a félelmeinket, és meggazdagít a maga szeretetével és kegyelmével. *Ő gazdag volt, és szegénnyé lett értünk, hogy mi meggazdagodjunk.* Ő az igazi Úr. Ő a szívek Királya. Add át magad Neki, és megtapasztalod, hogy mennyi békességet és örömet tud adni. Gazdaggá tesz szeretetével és békéjével, melyet a bűneink bocsánata után érzünk meg igazán. Ne a világ urai előtt hódolj, hanem az egyedüli Úr előtt: az Úr Jézus Krisztus előtt.

A jólét szerzője

Jézus az ÚR! Erről teszünk bizonyosságot manapság? Rőla beszéltünk a mai világban, amelyben jól érezzük magunkat? Megtapasztaljuk-e, hogy Ő az Isten kegyelmével ajándékoz meg bennünket? Kell-e ez nekünk? Mit kezdünk ezzel?

Leginkább azt tapasztaljuk, hogy sokat adunk a jólétre. Ábrándképeink vannak, melyek elaltatnak bennünket. Fontos nekünk a karrier, a luxus, a nyaralás. Mit is lehet ezen túl kezdeni az Istennel? Észre sem vesszük, hogy kiüresedik az életünk. A mai urak is azt adják nekünk, mint a Római Birodalom nagy urai: *kenyeret és cirkuszt.* Ez uralkodik el rajtunk. Az emberek érdektelenné válnak Istennel szemben. Nem törődnek az örök-

kévalósággal. Nem Isten a fontos. Fontosabbak a földi urak. Minden fontosabb Istennél. Fontosabbak a kapcsolataink, a családjunk, az egészségünk, a munkánk.

Emberi életek mennek tönkre Isten nélkül. Robotolnak, hogy minél sikeresebbek legyenek. Éjjel-nappal dolgoznak, hogy minél pompásabban berendezzék a lakásukat. A világ végére is elutaznak, csak hogy büszkélkedhessenek, hogy ők hol nyaraltak. És ebben a sok robotolásban tönkremennek az emberi kapcsolatok. Meghidegül a szeretet a hitvesek között. Nem tudnak gyöngédek lenni egymással, mert megfáradnak, idegessé válnak. Egymást megbántják. A gyermekek nevelésével sem törődnek. Egyébként sincs rájuk idő a sok robotolásban. A testvér sem olyan fontos már a mai világban. Boldoguljon, ahogy tud. Mindenkinek megvan a maga baja, problémája. A többi emberre, a felebarátra pedig már nem is figyelnek. Önző, szeretetlen a legtöbb ember.

Templomba menni? Bibliát olvasni? Imádkozni? Nincs manapság erre idő. Sajnos! Pedig az Ő áldása nélkül idegronccsá válik az ember. Bármennyit dolgozhat, bármivel rendelkezik, csak Isten tud békességet adni az embernek.

A díjazás

Antióchiában a menekültek arról tettek bizonyosságot, hogy Jézussal vannak kapcsolatban. Jézus lett az Úr az életükben. Jézus tette szabaddá őket. Jézust, az Urat hirdették. Az egyedüli Urat, akiben teljesen bízni lehet. Az Ő országában van az igazi boldogság.

Tudunk-e mi Róla bizonyosságot tenni? Ugyanis ha Ő a mi szívünk Ura, akkor el kell ezt másoknak is mondani. Hadd tudja meg ez a világ, hogy Ő az igazi ÚR! Csak Ő tud igazi boldogságot adni. Nem a föld urai. Az ígéretek, az ámtgatások nem boldogítanak. Csak vesztesé teszik az embert.

Ebben a világban sok vesztes ember van. Isten országában egy sincs. Az ő országában mindenki díjat kap. Nem azért kapja, mert rászolgált. Isten ezt Jézusért adja. Meneküljünk e kegyelmes Istenhez, aki megszabadít bennünket! Jézus a Szabadító, Ő eleget tett minden bűnünkért.

A hívők mindig azért munkálkodnak, ami jó. Ők nem a hagyományok rabjai, hanem a megjobbulás munkálói. Ugyanis Isten országába nem származásunk révén lehet bejutni. Nem azért, mert református családban születtem. Azért még nem lesz enyém a mennyország, mert nagyszüleim, szüleim templomosak voltak. Ha mennybe szeretnél menni, akkor át kell adnod magad az Úr Jézus számára. Add oda bűneidet, hogy Ő meggazdagítson szeretetével és bűnbocsánatával!

Ezeknek a kegyes zsidóknak Isten megáldotta a munkáját. „Az Úr keze velük volt.” (ApCsel 11,21) Ez nagyon sokat jelentett: mindent! Sokan hittek és tértek meg az Úrhoz. Még ma is, mindig ez történik. Isten ma is ugyanígy munkálkodik.

Megtapasztaltátok-e már az Ő hatalmát? Jézust, az Urat választottátok-e? Ha igen, a Szentlélek Isten cselekedte ezt a ti életetekben. Neki számtalan lehetősége van, hogy ezt megtegye. Antióchiában Jézus lett az Úr. Ezért áradt az Isten áldása. Áldott legyen az Ő neve!

Árad-e már reád az Isten áldása? Hát a te hitvesedre, gyermekedre? Szeretteidre? Az Úr éppen általad akarja kiárasztani az Ő áldását szolgálatod révén. Ha engedelmesen szolgálsz a családban, a gyülekezetben, akkor Ő Szentlelke által azt munkálja, hogy áldott les a szolgálatod szeretteidre, felebarátiadra nézve is. Az Úr neve legyen áldott! Ámen!

Egymás segítése

Alapige: Galata 6,2

Bibliavásolás: Galata 6

Kedves testvéreim! A mai alkalommal Isten Igéje cselekvésre szólít fel bennünket. Mindannyian ismerjük a törvényt, mindannyiunknak kapcsolata van Istennel, mindannyian keresztény életet igyekszünk élni. Most azonban Pál apostol azt mondja: *Egymás terhére hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét.*

Első gondolatunk az lehet, hogy miért kéri tőlem ezt Isten? Mindannyiunknak megvan a saját keresztje, ami elég nehézséget okoz, nemhogy még mások bajával is foglalkozzunk.

Tudom, testvéreim, hogy mindenkinek megvan a maga terhe. Sokan közületek anyagi gondokkal küszködtek, sokan betegség terhével élnek, sokan rossz munkahelyi viszonyban vagy rossz családi helyzetben vannak, sokan magányban töltik el a napjaikat, és a sort bőven lehetne folytatni. Ennek ellenére mégis Isten a közös teherviselésre hívja fel a figyelmünket.

Ahhoz, hogy ezt megtegyük, először önvizsgálatra van szükségünk. Annyi gond és teher mellett, melyekben sokszor magunkra maradunk, mi ad nekünk erőt, energiát arra, hogy másokkal is foglalkozzunk. A válasz pedig Jézus Krisztus. Ő nem ad nekünk olyan terheket, amiket ne tudnánk elviselni, és nem kér tőlünk olyat, aminek ne tudnánk eleget tenni.

Elsőre tudom, hogy ez a gondolat akár sértő is lehet, mivel nem tudom, hogy ki hogyan éli meg a saját gondjait, és mekkora gondot jelent számára egy probléma, de hiszem azt, hogy aki az életét Krisztus kezébe teszi, nemcsak segítséget kap, hanem erőt is a mások felé való odaforduláshoz.

Amennyiben egy kis önvizsgálatot tartunk, amely társul azzal, hogy önzetlenül az embertársaink, barátaink, rokonaink életét is megvizsgáljuk, akkor hamar rádöbbenünk arra, hogy sajnos, vannak emberek, akik sokkal nyomorultabb helyzetben vannak, mint mi, és bizony vannak olyanok, akiken segíteni tudunk nagyobb erőfeszítés nélkül. Lehet, hogy gyengének és elesettnek érezzük magunkat, de tudnunk kell azt, hogy mindig lesz valaki, aki a mi segítségünkre vágyik.

A mai Ige arra készíti a hívő embert, hogy álljon Krisztus szolgálatába. Cselekvő módon segítsen a gyengéken, elesetteken, melyet bárki meg tud tenni, amennyiben önvizsgálatot tart, és kéri Isten segítségét. Így olyan embereket fedezünk fel, akiken segíteni tudunk, ezáltal követve Jézus Krisztus példáját, aki mások terhére magára vette.

Sokan úgy gondolhatjátok, hogy a teherviselésnek eleget tesztek, mivel perselyes adakozás alkalmával adakoztok, fizettek egyházfenntartói járulékot, sőt még adományokat is adtok. De most nem erről a közteherviselésről van szó, hanem a jó cselekedetekről melyek nem föltétlenül anyagiakban nyilvánulnak meg, viszont föltétlenül embertársaink felé irányulnak.

Egyik testvérünk nagy lábfájdalmakkal él. E teher mellett gondot visel férjéről, aki Alzheimer-kórban szenved, és testvéréről, aki egyedül él, és Parkinson-kóros. Az élete csak e két ember körül forog, mivel másra nem igazán jut ideje, de ő így tesz eleget a teherhordozásnak, mivel Isten ezt a két embert bízta rá, hogy gondozza és segítse őket, és ezt önzetlenül meg is teszi. De persze mindez hiábavaló, ha ezek a cselekedetek nem igaz hitből vannak.

Ilyen és ehhez hasonló helyzetekről mindannyian tudunk, és mindegyikben csak azt láthatjuk meg, hogy igenis még egy szerencsétlen helyzetben is van, akin segíteni tudunk. Mindenkre bízott Isten családot, rokonokat, barátokat, kollégákat, akik segítségre szorulnak. Ez a segítség pedig lehet gondviselés, baráti beszélgetés, meghallgatás, tanácsadás, a szeretet kinyilvánítása, képességeinktől függően valamilyen fizikai feladatban való segítség stb. De mindez igaz hitből kell hogy történjen, Isten dicsőségére, Krisztus törvénye szerint.

Azért mondom ezt, mert sok jó cselekedetet lehet véghezvinni, amelyeket saját magunkért teszünk, amiket mi gondolunk jónak, vagy amelyek valamilyen parancson alapulnak. De ezek annak ellenére, hogy jónak tűnnek, a téves útra vezetnek minket, és így már nem az embertársunkra figyelünk, nem is Krisztusra, hanem magunkra.

Hallunk sok jó emberről, sok adakozóról, olyanokról, akik ezreken segítenek, olyanokról, akik példaként vannak elénk állítva az ő humanitárius tetteik miatt, de ezek mellett ritkán hallunk Istenről vagy arról, hogy az ő munkájuk eredménye Isten gondviselésének és szeretetének köszönhető. Ez azért van így, mert noha ezek az emberek jók és jót cselekednek, sajnos nem önzetlenül teszik meg azt, és nem keresztyéni szellemben, ahogyan azt elvárnánk.

A hívő ember ennek ellenére tud önzetlenül, Isten akarata szerint cselekedni, nem önmagát állítja az első helyre, és nem a maga problémáit kérődzni vissza, hanem a másokét a magáénál előbbvalónak tekinti, és így bármit tesz, nem azért teszi, mert ezért dicsőítet vagy elismerést vár, hanem egyszerűen azért, mert hite arra készíti, hogy így töltsse be a Krisztus törvényét.

Ez, testvéreim, az egymás terhének hordozása, amit igaz hitből Isten dicsőségére és az Ő törvényének megfelelően valóságosan cselekszem.

Most döntés előtt állunk, testvéreim. Megismertük, hogy mit kér tőlünk Isten, és azt is, hogy hogyan tudunk ennek a kérésnek eleget tenni. Láttuk, hogy önvizsgálatot tartva és Istenhez fordulva megkapjuk a szükséges erőt a segítségnyújtáshoz, és Isten elének vezet a rászorulókat.

A döntésünk pedig abban áll, hogy felvállaljuk-e a másokon való segítséget, vagy nem. Eleget akarunk tenni Krisztus törvényének, vagy nem.

Én hiszem azt, hogy tudtok helyesen dönteni, és ezáltal kifejezzük az Isten iránti hálánkat az Ő ajándékaiért, akaratunkat mozgósítani tudjuk a Krisztus törvényének a betöltésére, végül pedig ezzel a jó cselekedettel, illetve keresztyéni magaviselettel embertársakat nyerünk meg Krisztusnak. Ámen!

Török Csingó Adorján

Mezőkeszű

Amit akartok, hogy veletek cselekedjenek...

Alapige: Máté 7,12

Bibliavetítés: Máté 7,7–14

Attól a pillanattól kezdve, hogy az ember reggel felnyitja a szemét, egész nap szinte percenként válaszolnia kell erre a kérdésre: mit tegyek?! Mindnyájan döntéseket hozunk, kisebbeket-nagyobbakat attól kezdve, hogy milyen ruhát vegyünk föl, odáig, hogy hogyan töltsük el a legértékesebb dolgot, ami létezik, életünk idejét, szabadságunkat. Döntéseket hozunk, és az az érdekes, hogy közben alig-alig torpanunk meg, hogy föltegyük a kérdést, mit és hogyan tegyünk. Hozzuk sorozatban szinte kapásból a döntéseket, irányít bennünket a természetünk, ahogy születünk, irányít a neveltetésünk, a kézen kapott értékek, irányít sokszor más emberek példája, ami mágikusan megejt, meg-

igéz, és főleg irányítanak érzéseink és indulataink, és ezeket a döntéseket végeredményben az éntünk szervezi. Erre a kérdésre tehát, hogy mit tegyünk, tulajdonképpen az éntünk válaszol – az éntünk a válasz. Amilyen az ember énje, olyan lesz az élete is.

Talán pont erre az „én”-ből fakadó döntéshozatalra hívja fel az édesanya fia figyelmét, mielőtt egyik reggel iskolába engedné, mondván: *Fiam, ha majd egyszer valakivel szemben cselekedni akarsz, és nem tudod eldönteni, hogy mit tegyél, hogy helyes-e vagy helytelen az, amit tenni akarsz, csukd be a szemed, és gondolkozz: te vagy az a másik ember. Így el tudod dönteni, mi a helyes.*

A felolvasott alapigénkben Jézus Krisztus ugyanezt a gondolatot fogalmazza meg. Máté evangélista a 12. verset megelőzően leírja, hallottuk a bibliaolvasás során, hogy mi az, amit az embernek Istennel szemben cselekedni kell, tudniillik: kérni, keresni, zörgetni. S miután ezt befejezi, rátér az embernek a másik emberrel szembeni magatartására. Erről a magatartásformáról szól a felolvasott Ige. Azt szoktuk mondani, hogy Jézus ezen kijelentése arany szabály, s valójában az, mert ebben összesűrítve van mindaz, amit a törvény és a próféták hirdettek. S mi több, ennek a jézusi kijelentésnek súlyát bizonyítja az is, hogy az Újszövetségen kívül is fellelhető pl. Konfucius, Hérodotosz, Seneca, de más filozófusok írásaiban is, vagy éppen Hillél rabbinál, ki Krisztus előtt egy századdal negatív formában fogalmazta meg ezt úgy, hogy: „amit nem akarsz, hogy veled cselekedjenek, azt ne tedd mással”, de ugyanazt a gondolatot akarván kifejezni. Mindezek az előfordulási helyek a természeti törvény egyik elvét elevenítik fel. Elvet, mely Jézus tanítása szerint így fogalmazható meg: az új üdvrend és Újszövetség végső beteljesülése a felebarát iránti szeretet tökéletességében áll.

Jézus pozitívan fogalmazza meg mondandóját, s ezzel kifejti, hogy itt nemcsak arról van szó, hogy ne cselekedjünk a rosszat. Jézus továbbmegy egy lépéssel, s azt mondja, hogy mindez nem elég. Nem elég az, amit így szoktuk mondani: „élni és élni hagyni”. Nem erről szól a dolog. Hanem sokkal inkább arról, hogy tegyünk jót az embertársainkkal, örvendeztessük meg őket, szeressük őket. Ezzel Jézus annak a feladatának tesz eleget, amit a Mt 5,17-ben ad elénk, miszerint a törvényt, az ószövetségi parancsot nem eltörölni, hanem betölteni jött. Tegyünk jót a másik emberrel, mert mi is azt szeretnénk, ha embertársaink szeretettel fordulnának hozzánk. Helyezzük gondolatban magunkat a másik helyébe. Ahogyan szeretnénk, hogy az ő helyükben bánjanak velünk, úgy bánjunk mi is velük. Mi jelenti tehát a „jót”? Az, amit magunknak kívánnánk. Ki az közülünk, aki magának rosszat akarna? Nem hinném, hogy egy értelmes, józan gondolkodású, normális ember akarna magának rosszat. Jézus buzdítása a jó cselekvésére elővételezi azt, amit később így mond: *Szeresd felebarátodat, mint magadat!* Sőt amennyiben az embertárs érdekeit teszi az első helyre, arra buzdít, hogy a mások javát részesítsük előnyben a magunkéval szemben. Az evangéliumok a másik embernek nyújtott szolgálatot szorgalmazzák, amit a saját javunk feláldozásával vagy hátrányunkra is el kell végeznünk. Erre figyelmeztet Pál apostol is a Fil 2,4-ben: „ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is”.

Alapigénkben a hangsúly a jó cselekvésére tevődik. Ez pedig konkrét tettekben megnyilvánuló szeretetre sürget. Néha nehéz az evangéliumok tanításait megfogalmazni és megérteni, itt azonban egyértelmű szeretetre vonatkozó tanítás hangzik el, amit sem képmutatással, sem üres „teologizálással” nem lehet megkerülni. Meg kell vallanunk őszintén: cselekedtük-e a jót embertársainkkal, vagy nem törődve a következményekkel, csak magunkra gondolva tettük, amit tettünk? Belegondoltunk-e abba, hogy mi szeretnénk-e, ha minket csalnak meg, velünk szűrnak ki, minket vezetnek félre, vagy csak a „nekem/nekünk legyen jó, a többi nem érdekel” alapján cselekedtünk?

Jézus arra hívja az övéit, hogy az élő halottakat életre segítsék. Azokat, akik szenvednek, ők elégítsék meg. Akik keresnek, ők segítsék el ahhoz, aki megadhatja nekik

mindazt, amire vágnak. Egész egyszerűen azt mondja, hogy amit szeretnétek, hogy veletek tegyenek, ti is tegyétek meg azt másokkal.

Akár az Isten iránti cselekvést figyeljük meg, akár az embertársak iránti cselekedetet, elmondhatjuk, hogy az Igében nincsen semmifajta szűkítés. Az „emberek” kifejezés mindenkit, minden jó és rossz embert, barátot és ellenséget, testvért és a véleményünkkel ellentétesen gondolkodót is magába foglal.

Jézus arra hívott bennünket, hogy azt a szeretetet éljük meg ebben a világban, amit tőle kaptunk, és általa tapasztaltunk meg. Nem az a feladatunk, hogy csupán jól érezzük magunkat, mint ahogy ezt sokszor szeretnénk, hanem hogy mindazt a sok ajándékot, amit kaptunk, továbbadjuk másoknak. Mint ahogy egy segélyszervezet munkásai sem arra szerződnek, hogy ami segélyszállítmányt kapnak, azt otthon bespájzolja, és így egy-egy délután ne kelljen elmenniük vásárolni. Hanem arra szerződnek, hogy minél több éhezőt megelégtítsenek. Minél több szükségben levőnek segítsenek. Erre hívott el minket is az Úr. Nem azért, hogy saját magunkat ápolgassuk csupán, hanem azért, hogy megkeressük azokat, akiket Isten ránk bízott.

Az élet minden területén változás állna be, ha elkezdenénk Jézus e szavainak engedelmeskedni. Ez az Ige megoldás a társadalmi kérdésekre, alapszabály a közösségi életre nézve, illetve a személyes és társadalmi jólét és békesség titka. Mert a keresztyén szeretet több mint a rászoruló és a gyengék iránt tanúsított egyszerű megértés. Lényege abban áll, hogy a másikat magamhoz hasonlónak, életem kiegészítő valóságának tekintem. Ezért bűn az énközpontúság, és erényes tett a szociális vagy közösségi elköteleződés. Amikor tehát a közeli vagy a távoli jövőben valakivel szemben cselekedni akarsz, előbb gondoldj te is arra: te vagy az a másik. Akkor biztos el fogod tudni dönteni, hogy mit tegyél, mi lenne a helyes, a Krisztus szerinti, és azt fogod cselekedni. Ámen!

Visky János

Kolozsvár-Bulgária-telep

Isten választottja

Alapige: Zsoltárok 33,12

Bibliailvasás: János 15,1–20

Drága testvéreim, egy helyhatósági vagy parlamenti választás idején sok függ attól, hogyan dönt egy nemzet, kit és milyen pártot választ magának. Ez a mindennapi életünkbe vágó, rövid távra szóló esemény. Az viszont, amiről a 33. zsoltár írója beszél, sokkal hosszabb távra szóló választás. Az örökkévaló Istennek arról a döntéséről szól, aminek alapján Ő maga választ egy egész népet magának. Ezt a népet a zsoltáros boldognak mondja. Minden földi helyhatósági vagy országos választás is magában hordozza azt a vágyat, hogy boldogabb jövőt építsünk magunknak, boldog néppé legyünk végre. Legyen biztonságosabb a holnap, stabilabb a gazdasági élet, legyen a politikai élet is botrányoktól és viharoktól mentes. Mert csak biztonságos, kiegyensúlyozott külső körülmények között van esélye az egyénnek, a népnek arra, hogy boldogabb jövője legyen.

Igen ám, de az eddigi demokratikusnak nevezett választásainkat kísérő csalódások miatt sok ember hajlamos azt mondani: „Íme, milyen nehezen jutunk el a földi választásaink nyomán oda, hogy végre már boldogabb holnapunk vagy boldogabb jelenünk legyen.” Ilyenkor elkedvetlenedik az ember, és azt mondja legyintve: „Nem érdemes törni magunkat azon, hogy a sok kínálat, a sok önmagát ajánló jelölt és párt között mi még egyáltalán válasszunk is. Mert íme, kiderült, nem lettünk ettől boldogabbak.” Igen, lehet így is megközelíteni ezt a kérdést. Éppen azért van annyi csalódás az emberi választá-

sok nyomán, mert hiányzik belőle az isteni nagy döntés érvényre juttatása, ami megelőzi a mi emberi döntéseinket.

Itt a zsoltár írója megállapítja: akkor boldog egy nép, egy kicsi közösség, egy család, ha fölismeri, hogy ki előlegezte meg őt a kiválasztó és maga számára lefoglaló szeretetével. Ki az, aki a mindenség Uraként elindul, hogy népet válasszon magának? Az, aki Teremtőként nagyon jól tudta, ki volt Ábrahám, tudta, hogy ő sem tökéletes ember. Mégis megszólította és elválasztotta magának, kihívta őt Űr-Kaszdimból, a pogány környezetből. Új irányt szabott az életének, új földet adott neki, a Kánaán földjét, ahol hite és engedelmissége nyomán megajándékozta őt azzal az ígérettel, hogy nagy néppé lesz. Ezt is csak hitben látta előre Ábrahám. Mert hinni annak az Istennek, aki Őt kiválasztotta magának.

Manapság a világi választásaink kapcsán azért van annyi gyanakvás bennünk, annyi kétségeskedés és kicsinyhitűség, mert tudjuk, hogy sok önjelöltnek nem lehet hinni. Tudjuk, hogy gyarló, bukott, legtöbbször Istent nem választó, sőt Istent elutasító emberek ígéreteiről van szó. Ábrahám, mikor Isten őt elválasztotta, mert hinni Isten szavában: „nagy néppé teszek téged” Tudjuk, hogy Ábrahám, Izsák és Jákob nyomán, már a harmadik nemzedékben nagy, népes család lett. Aztán később Egyiptomban a hetvenágú családból olyan hatalmas nép lett, amelyiktől el kezdett remegni a fáraó birodalma. De már Ábrahámnál felismerte a pogány Abimélek, a filiszteusok fejedelme, hogy Isten van ezzel az emberrel. Ábrahám a mindenható és áldást osztogató Isten választottja, ő pedig Istent választotta. Ezért látta Abimélek, a pogány fejedelem Ábrahámot boldog embernek. Ez megismétlődött később Ábrahám fia életében, Izsáknál is. Ugyanúgy jöttek hozzá a filiszteusok, és mondták: kössünk szövetséget, mert látjuk, hogy Isten van teveled mindenben, amit cselekszel.

Ugyanígy lett áldáshordozó Istennek egy másik nagy választottja, József, akiről azt olvassuk, hogy Isten megáldotta keze minden munkáját. Megáldotta őt Egyiptomban, a Potifár házában, Potifárt is megáldotta Józsefért, Isten választottjáért. Potifár, tudtán kívül, amikor megvásárolta Józsefet rabszolgájának, az Isten választottját választotta. S közvetett módon Potifár így az áldást osztogató Istent választotta, és vitte be az Ő áldását a házába, gazdaságába. Így a József keze nyomán fölvirágozott a Potifár gazdasága. Aztán, amikor Józsefnek emberi mélységeket kellett megjárnia, és börtönbe jutott hamis vádak miatt, kiderült, a börtönben is Isten választottjaként van jelen. Ezért a börtönőr őt választja segítőtársul, s rábízta a rabok felügyeletét. Itt is igazolódik, hogy az Isten választottja minden körülmények között áldást hordozó ember. Áldáshordozó lesz akkor is, amikor a börtönből kiemelve a dicsőség magaslatára juttatja Isten az ő választottját. Megtartóvá emeltetik Isten választottja a József személyében mind Egyiptom, mind az ő rokonsága számára. Aztán később ez a nép sok-sok csodát él meg. Isten előtte megy a pusztai vándorlás idején a halálszagú sivatag kellős közepén. Az életpárti Isten megőrzi ezt a népet az éhhaláltól a sivatagban, a forráságban a szomjhaláltól. Évtizedeken át ez a vándornép azt éli meg a gyakorlatban, saját bőrén, hogy boldog nép az, amelynek Istene az Űr, az a nép, amelyet örökségül választott magának.

Ennek tudatára ébred a nép akkor, amikor Mózes által törvényt ad neki, írott formában is maradandóan. Vigye magával, olvassa Isten írását, el ne felejtse, hogy kinek a választottja ő. Persze abban a pillanatban, amikor elfelejtette, hogy kinek a választottja, és holmi más, földi, csaló, hamis, élettelen isteneket választott magának ez a nép, mindig önmaga ellen választott, mindig önmaga kárára döntött. Ő, de hány ilyen eset van ma is! Miért van annyi rossz választás sok-sok ember életében? Miért választ rosszul magának társat sok ember? Miért lesz ennek nyomán annyi rosszul sikerült házasság? Miért választ sok ember rosszul pályát magának, nem ismerve fel idejében, hogy mi az, ami neki kézenfekvő, melyik pálya az, ahol ő otthonosan mozogva igazán kiteljesedne?

Nagyon sok ember az élet szorításában rosszul dönt, amikor nagy lépésekre készül, mert nem Istent kérdezi meg, nem választja a mennyei tanácsadót. Talán földi tanácsadók szavára hallgat és csalódik, félrelép és elbukik, aztán kétségbeesve jajveszékkel. Igen, ezért van annyi összetört élet, ezért van annyi családott szív, ezért van annyi zsákutcába jutott család, ezért van széthullófélben levő nemzet.

Jézus Krisztus azt mondta a tanítványainak: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” Nem az a nagy teljesítmény, hogy te döntesz Isten mellett. Ez természetes dolog kellene hogy legyen. Ez nem egy szuperteljesítmény az ember részéről, hogy végre dönt Isten mellett, és választja benne az életet. Éppen az a természetellenes, hogy nagyon sokan nem választják Isten feléjük siető szeretetét, és nem reagálnak arra pozitívan, amit Isten Jézus Krisztusban meg akar valósítani az életükben.

Nézzük meg, mi motiválja Isten választását? Hallottuk az Igéből, hogyan fogalmazott Isten: nem azért szeretett titeket az Úr, sem nem azért választott titeket, mintha minden népnél többen volnátok, mert ti minden népnél kevesebben vagytok. Hanem azért választott magának, mivel szeretett titeket az Úr, s hogy megtartsa azt az esküt, amellyel megesküdött a ti atyáitoknak. Azért hozta ki az Úr hatalmas kézzel ezt a népet a szolgaság házából, az egyiptomi fáraó kezéből, mert szerette őt, akit magának választott.

Ó, hány választás azért lesz félresikerült, különösen a párválasztások kapcsán, mert hiányzik a választás mögül a szeretet. Van talán érdek, van rövid távú anyagi elgondolás, van haszonelvűség, van emberi számíthatóság, úgy tűnik, megéri választani őt, de hiányzik mögüle a szeretet. Isten választása mögött ott van az a szeretet, amelyikről azt mondja Pál apostol az 1Kor 13-ban, hogy az soha el nem fogy. Mert maga Isten az az élő szeretet, aki éppen abban leli kedvét, hogy magának kiválasztja szeretete tárgyát. És tudod mi a nagy csoda? Az, hogy még téged is belefoglal az Ő szeretetébe, hogy erre a szeretetre megmoccanjon a szíved, és te is azt mondd: ha Isten kicsinységem, elesettségem, bűneim, ellene való lázadásom, vele való nem törődésem ellenére, sokszori kételkedésem, hitetlenségem, tamaskodásom ellenére, péteri tagadásom ellenére is engem választott, akkor én nem tehetek egyebet, minthogy ígent mondom erre a kiválasztó szeretetre. Igen, én is ama boldog nép tagja szeretnék lenni, amelyet ő választott ki magának örökségül.

Azt olvassuk a 33. zsoltár 12. versében, hogy Isten ezt a népet örökségül választotta magának. Igen, örökségül. Mi szeretnénk nagy örökséget magunknak. Sokszor álmodozunk szegénységünkben valami nagy anyagi örökségről. Fölkapjuk a fejtünket egy olyan hírre, hogy valaki hatalmas összeget nyert a lottón. Biztos, hogy sokan egy ilyen hírt hallva elgondolkoznak, talán irigyek is: milyen jó lett volna nekem megnyerni legalább annak az összegnek a 10%-át. Milyen jól jönne egy ilyen nyereség, megszabadulnék az adósságaimtól, anyagi biztonságba helyezném a családot, nem kellene annyit aggódom. De vajon ez az igazi örökség? Mert jaj, könnyen el lehet herdálni az ilyen örökséget. A tékozló fiú is nagyon hamar eltékozolta az atyai örökséget. Jaj, de sok ember elprédálja az életét, az egészségét, a becsületét, a tisztességét, melyeknél nagyobb örökség nincs. Nem is csoda, ha sokan az anyagi örökséget is könnyen eltékozzolják, ha sokan a pénzzel sem tudnak bánni, mert nem becsülik az életet mint egyetlen visszatérhetetlen ajándékot. Nem az Isten kezébe helyezik biztonságba, hanem megtartják a maguk kezében, vagy rábízzák magukat emberekre, ideológiákra. Ezért nincs biztonságban az életük. Mint azoknak a pénzre, akik a befektetési alapba helyezték, és egy napon kiderült, hogy rosszul választottak, amikor oda fektették be a kis összekuporgatott örökséget. Elúszott az örökség. S milyen hamar elúszik a becsület, a tisztesség. Milyen hamar semmivé foszlik az öröm, a békesség, a valamikori nagy reménységgel induló álmok.

Miért? Azért, mert sok ember nem engedi, hogy végérvényesen az Isten nagy választásának a tárgyává legyen, az Isten kiválasztó szeretetének visszatükrözőjévé váljon.

A zsoltár elején, a feliratban nem olvassuk, hogy ez a Dávid zsoltára lenne, de nagyon valószínű, hogy ezt is ő írta, mint a megelőző és a 33. zsoltárt követő többi zsoltárt is. Hasonló stílusú a 4. zsoltár is, aminek 4. versében örömmel újságolja mindenkinek: „Tudjátok meg hát, hogy kedveltjévé választott az Úr.” Háromezer éve olvassa a világ, hogy volt egy ember, aki valamikor pásztorlegény volt csupán, nagyon egyszerű, alacsony sorsú fiatalember, de Isten szemet vetett reá, kiválasztotta magának, kedveltjévé tette, és királlyá emelte. Dávid erről egy életen át zengedezik gyönyörű hitvalló zsoltáiraiban, örömtől feszülő dalaiban. Világgá kürtöli és beleéneklí ma is a zsoltárok által a mi szívünkbe: tudjátok hát meg, hogy Istennek kedve telik egy-egy emberben, azt kiválasztja magának. Tudd meg, hogy téged is kedveltjévé akar választani magának Isten.

Ugye a mesék világa tele van olyan boldog végű történetekkel, ahol a királyfi vagy a fehér lovon érkező herceg kiválasztja magának a szegény sorsú leányt, mert az a maga egyszerűségében becsületes, tisztességes, és képes a hűséges szeretetet viszonzni. Amikor kiválasztja magának, kedveltjévé teszi, fölemeli a porból, mint Hamupipóké a hamuból, és az királynévá lesz. Fölemeli maga mellé, a maga királyi magasztára, és trónra ülteti.

Ez van a mesében, de ez Isten világában valóságos lehetőség. Úgy, ahogy Dávid életében láttuk, úgy, ahogy Mózes életében, korábban Ábrahám elhívása kapcsán. Isten az Ő kedveltjévé tette ezeket az embereket. Ezért maradt fenn Ábrahámról az a csodálatos, elismerő vallomás: Ábrahám az Isten barátja volt. Vagy Énókról, hogy az Istennel járt, vagy Noéről, akiről hasonló pozitív vallomást olvasunk a Szentírásban. Meg sok más nagy hithősről, akik éppen azért voltak áldáshordozók, mert az Isten választása nyomán az Ő kedveltjeivé lettek. Mert ők hajlottak arra, és engedték, hogy meghódítsa őket az Isten kiválasztó szeretete. Vajon te engeded-e ezt? Miért fél és vonakodik sok ember az Isten kiválasztó, őt meghódítani akaró szeretetétől? Miért? Mert nem ismeri az Isten szándékát. Mert nem tudja elhinni, hogy Isten semmi rosszat nem akar neki, csak a javát akarja. Nem akarja semmitől megfosztani, csak mint Dávidot is a pásztorélet alantasságától, mocskától, szennyétől akarja megszabadítani, s meg akarja ajándékozni a királyélet tisztaságával, ragyogásával.

Boldog nép az, amelyet örökségül választott magának az Isten. Azért, hogy lefoglalja, jegygyűrűvel pecsételje meg azt a szövetséget, amit fölkinál nekünk. Jézus Krisztusra nézett az Atya a mennyből az Ő megkeresztelkedésekor, és ezt mondta: ez az én szeretett fiam, akiben én gyönyörködöm, őt hallgassátok. Vajon tud-e gyönyörködni Isten benned? Vajon Őt hallgatod-e mindig? Vajon az Ő választottja vagy-e már végérvényesen? Mert csak akkor lesz életed igazán boldog, áldáshordozó, s akkor leszel aggodalmaktól mentes. Igen, akkor fogod teljesen érteni Isten szándékát, amikor már engedted, hogy az Ő kiválasztó szeretetének karjai végérvényesen átöleljenek, és odaszorítsanak téged az Ő szívére. Úgy, ahogy tette a tékozló fiúval az atya, amikor újraválasztotta őt magának az elébe futásával és karjának átölelő, biztonságot nyújtó szorításával. Újra őt választotta akkor is, ha szennyesen jött vissza, akkor is, ha szégyent hozott a nevére. Újra magáénak fogadta, mert ez az ő öröksége, a fia. Az atya öröksége a fia.

Tudod mi az Isten legnagyobb öröksége, akihez ragaszkodik, akiben gyönyörködni akar? A fiak, akik engedték magukat Isten által kiválasztatni. Te vagy Isten nagy öröksége, ha igent mondtál reá. Ez a nagy választás, ami örökre szól. Ez az, ami nem négy évig tart, ez az, aminek nyomán nem ér csalódás. Ne engedd, hogy Isten szívét a te hűtlenség miatt csalódás érje. Hogyha egyszer magának választott téged, te háláld meg kiválasztó szeretetét azzal, hogy egy életen át te is mindennap újra őt választod társadul, tanácsadódul, vigasztalódul, lelki vezetőddül. Akkor nem fogsz eltévedni, akkor megáld

téged Isten úgy, ahogy ígérte Mózes népének is, amikor elmondta neki, hogy miért is választotta őt. Mert ha a nép figyel erre a választásra, és megbecsüli azt, ha ez a szövetség neki életbevágóan fontos lesz, akkor Isten megáldja, és ezt a szövetséget megtartja. Akkor megsokasítja ezt a népet, s ahogy olvastuk az 5 Mózes 7 folytatásában, a hétköznapiakban láthatóvá teszi Isten az Ő jelenlétét: megáldja a te méhednek gyümölcsét, a te földed termését, gabonádat, mustodat, olajodat, teheneid fajzását és juhaidnak ellését azon a földön, amely felől megesküdtél a te atyáidnak, hogy néked adja azt. Áldottabb leszel minden népnél.

Áldásra mindenki sóvárog. Boldog szeretne lenni a mi népünk is! De sajnos a boldogtalanság, az önpusztítás fájdalmas jelei kísérik népünk sorsát. Sokszor nem az idegenek a mi ellenfeleink, nem a minket szorongató hatalmasabb nemzet árt nekünk a legtöbbit, hanem mi magunknak. A közönyünkkel, a nemtörődömségünkkel, a kishitűségünkkel pusztítjuk, és kételkedésünkkel, aggodalmaskodásunkkal és félelmünkkel megfojtjuk magunkban az örömet, aláássuk saját békességünket, elveszítjük boldogságunkat. Bizony sokszor nem látszik rajtunk az, hogy az Isten kedveltjei lennénk, az Isten választottjai, az Isten öröksége lennénk, akikben Ő gyönyörködhetne.

Íme, legyen sokkal értékesebb, hangsúlyosabb és figyelemre méltóbb számunkra az, amit Isten mond velünk kapcsolatban is: kedveltjévé akar választani. Úgy, ahogy Ézsaiás próféta által is ennek a választott népnek mondta a 43. fejezetben: kedves vagy az én szemeimben, becses vagy és szeretlek. Ne félj hát, én veled vagyok! Dönts úgy, válassz úgy az életed nagyobb döntéseiben is, hogy soha ne bánd meg azt! Választásod nyomán fakadjon áldás, mert már Isten választottjaként választasz és döntesz a hétköznapi élet dolgaiban is! Ámen!

Találó válasz

Egy fiatalember az evangéliumot hirdette London utcáin, amikor egy gúnyolódó megszakította szavait ezzel a kijelentéssel: „Az az ember, aki a gázt feltalálta, többet tett az emberiségért, mint a názáreti Jézus.” – A fiatal utcai prédikátor nem tudott azonnal válaszolni a csúfolódónak, s ezért a körülállók harsány kacagásban törtek ki. Hirtelen azonban egy hang hallatszott a tömegből, amely ezt mondta:

– Természetesen joga van mindenkinek megmondani a maga véleményét, és az, aki az előbb kinyilvánította a magáét, valószínűleg életének utolsó órájában meggyújtja majd a gázlámpákat, hogy világítsanak neki a sötétben, ahová megy... Én azonban életem utolsó óráiban inkább felolvasatom majd magamnak János evangéliumának 14. részét, hogy vigaszt és erőt nyerjek belőle.

Erre a találó válaszra megfordult a helyzet. Mindenki igazat adott a felszólalónak, és a csúfolódó eltűnt, mint a kámfor.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Péter napja

Alapige: Máté 8,14–17; (Márk 1,30–31; Lukács 4,38–39)

Az Ige megértéséhez

14. v. Péter itt már Petros és nem Simon. Őt ezen a néven ismerték az első keresztyén gyülekezetben. Máté itt nem Márk ősevangéliumát használja forrásként, hanem az őskeresztyén gyülekezet tradíciójából merít. Ezért nevezi Pétert Petrosnak, ellentétben Márkkal és Lukáccsal, akik az általuk elbeszélt történetben a Simon nevet használják. Miért? Talán még nem tudnak Péter elhívásáról.

Oikia = ház, lakás (háznép, család). Péternek saját háza van, melyben együtt él feleségével és anyósával. Házát apostolként is megtartotta, melyre az első keresztyén gyülekezet mint Jézus által megszentelt otthonra emlékezett. Háza nem római villára, hanem a halászok megszokott szerény, egyszobás otthonára emlékeztet. Erre kell következtetnünk abból is, hogy amikor Jézus átlépi a ház küszöbét, az első, amit lát, egy ágyban fekvő beteg. Péter a Jn 1,44 szerint Betániából származott, és csak miután megházasodott, költözött Kapernaumba, anyósával egy fedél alá. Miután az Úr elhívja Simont (4,18–20), majd ezt követően is, amikor már Péterként szól Jézushoz: „Íme, mi elhagytunk mindent, és követtünk téged” (Mk 10,28), Péter akkor is megtartotta kapernaumi házát.

Márk szerint Simon meghívta Jézust az otthonába. Palesztinában ősi szokás volt meghívni az írástudókat, rabbikat a sabbat napi ünnepi vacsorára (Lk 14,1). Nagyon valószínű, hogy Jézusnak éppen ez az első látogatása szolgált alkalmat Simon későbbi elhívásához. Lukács evangéliumában Jézus most találkozik először Simonnal, akit később már Lukács is Péternek nevez (Lk 5,8; 6,14). Miután Jézust Názáretből kiűldözik, és hajléktalanná lesz, hiszen még a fejét sem volt hová lehajtania, mások vendégszeretéből él. Nemcsak Galileában a Péter háza, de a júdeai Betániában élő három testvér otthona is nyitott volt Jézus előtt, valahányszor csak Jeruzsálemben időzött.

penthera = anyós. Károli napának fordítja, azaz napamasszonynak, anyósom aszszonynak. „Itt azt látjuk – írja Bullinger –, hogy Jézus Simont már házasemberként bízta meg az apostoli tisztséggel. Hieronymus szerint minden apostol házas kellett legyen János kivételével. Honnan hát, hogy a római pápa a püspököktől és az egyház egyéb szolgáitól nőtlenséget vár el?” Bullinger a kérdést az 1Kor 9,5-re alapozza, melyet a katolikus exegeták előtte és utána is figyelmen kívül hagytak, jóllehet a Péter feleségével és lányával kapcsolatos óegyházi hagyomány Alexandriai Kelemen és mások kommentárjaiban is ismételtelen megjelenik. Bullinger kérdése ma is válaszra vár. Péter házasemberként él feleségével és anyósával, amiről az őskeresztyén gyülekezetben mindenki tudott. Az 1Kor 9,5 egyértelműen kizárja Péter nőtlenségét, esetleges özveységét: „Nincsen-e jogunk, hogy keresztyén feleségünket magunkkal hordozzuk, mint a többi apostolok is, és az Úrnak atyafiai és Kéfás?” Alexandriai Kelemen a Nereus és Achillaus cselekedetei című írásában Péternek egy Petronella nevű lányáról tesz említést. Péter akkor is házas maradt, amikor Jézus őt tanítványává tette, sőt feleségét olykor utazásai során is magával vitte. Házasemberként nem képezett kivételt a tanítványi seregben, sőt az ősegyházban természetes és magától értetődő volt, hogy az apostolok-

nak és a gyülekezet eljáróinak családjuk van. Pál saját nőtlenségével kivételt képezett, sőt egyesekből megütközést váltott ki. Nem csoda, ha Pál olykor mentséget keres nőtlenségére.

pyressó = lázas betegnek lenni, pyretos mégas = nagy (magas) láz. Palesztinában gyakori betegség volt a belázasodás. A láz lehetett „kicsi” vagy „nagy”, azaz magas. A szubtropikus klímájú Kapernaum lápos környékén nagyon is gyakori lehetett a maláriászerű „nagy láz” A Jn 4,52 halálos lázról beszél. Az ApCsel 28,8-ban Publius atyja „hideglelésben és vérhasban betegen fekvék”. Lukács itt a szemtanú Publius elbeszélésére hivatkozik. Péter napá tehát súlyos beteg. Nem véletlen, hogy Lukács a 4,38-ban orvosként a „nagy láz” szakkifejezéssel pontosítja Péter napá betegségét.

15. v. Ez az egyetlen gyógyítás, melyet maga Jézus kezdeményez, bár Márknál „...és azonnal szólának néki felőle”, Lukácsnál pedig „...és könyörögtek néki érte” Jézus most nem szavával, hanem kezének érintésével gyógyít. Márknál Jézus a napának „kezeit fogván” égeiren = felemeli. Lukács szerint „...és elhagyá azt a hideglelés azonnal...” Az apfiémi = elhagyni ige semmi esetre sem jelenti azt, hogy Jézus démont űzött volna ki Péter napából. A Mk 1,21–28 is ezt támasztja alá. Ugyanis az apfiémi több jelentéssel bíró szó, más értelemben is használatos. Míg Máténál és Márknál Jézus hallgat, addig Lukácsnál epitímeó = megfenyíti, megdorgálja a lázat. A szó eredeti jelentése: megfeddeni, ráparancsolni. Jézus éppen az ördögösökkel szokta ezt tenni, de Péter napá nem ördögös.

A diakoneó ige a szolgálni igék közül a terített asztal körüli szolgálatot jelöli. Jézus megtöri az ősi szokást, mely szerint férfiakból álló közösség, asztalközösség számára megalázó lett volna, ha rabszolga helyett nő szolgált volna fel. Josephus Flavius is erre utal, amikor így ír: „A nő minden tekintetben jelentéktelenebb” a férfiaknál. A Tórát tanulmányozni, a mindennapi imát elmondani csak férfiaknak volt szabad. A tanítvány megnevezés alatt is csak férfiakat értettek. Jézus ezt a nők számára annyira lealacsonyító szokást, lejárató struktúrát helyezte hatályon kívül.

17. v. A 16. vers Jézus gyógyításainak summázásával az Ézsaiás 53, 4-ből vett idézet megalapozására szolgál. „Ő vette el (lambanó) a mi erőtlenségünket, és ő hordozta (bastadzó) a mi betegségünket.” Máté szándéka megerősíteni, hogy Jézus Izrael Messiásaként tejhatalommal gyógyít, a próféta által megjövendölt isteni akarat és terv szerint, de nem mindenhatóságában rejlő ereje, hanem éppen erőtlensége által.

Igehirdetés

És hemenvén Jézus a Péter házába...

Péternek háza volt és családja. Apostolként sem kell lemondania otthonáról és családjáról. Abból a szempontból is boldog ember lehetett Péter, hogy volt hová hazamennie, ahol várt rá felesége, Petronella nevű lánya és anyósa. Péternek a Jézus követésében egyikről sem kellett lemondania. Volt hová Jézusnak betérnie. A Jézus követésében neked sem kell lemondanod otthonod melegéről, családod szeretetéről, csak bűneidről.

A párizsi Louvre képtárában hosszú hónapokon át mindennap megjelent egy közismert utcalány, és mindig ugyanazon kép előtt állt meg, hosszasan időzve. A kép egy csendéletet ábrázolt *Kenyér és bor* címmel. Kíváncsiskodva kérdezte tőle a múzeumi teremőr: „Ön hetek óta áll e festmény előtt, megmondaná, hogy mit lát ebben a képen, ami önt annyira elbűvöli?” A válasz így hangzott: „Azt látom e képen, ami nekem még sohasem volt: a családot, az otthon, a gyermeket, az örömet, a valódi szeretetet.” Magyarországon ma több mint harmincezer ember él otthon és család nélkül. Kérj Istentől otthon és családot!

Isten ajándéka a házad és a családot. Péterként naponta hívd meg Jézust a házába, hogy a te otthonod is megszentelt otthon lehessen. Az őskeresztyén gyülekezet úgy emlékezett Péter apostol házára, mint *Jézus által megszentelt otthonra*. Gyermekkoromban vízkereszt napján megjelent a katolikus pap, lévén édesanyám katolikus, és „megszentelte” a házunkat. Az ajtó szemfájára pedig a sekrestyés krétával írta fel a három napkeleti király nevének kezdőbetűit. Esztendeig nem volt szabad azt letörölni. Aki igazán megszenteli a te házadat, az az egyetlen főpap, Jézus Krisztus. Isten szerinti élet akkor lesz az otthonodban, amikor maga Jézus kopogtat az ajtódon, és nem „szentelt” vízbe mártott izsóppal szenteli meg az otthonodat, hanem jelenlétével. Hallod, mit mond Jézus nemcsak vízkereszt napján, hanem mindennap az otthonod küszöbén? „Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat, és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, és ő énvelem.” Így szentelje meg Krisztus a házadat és az életedet, hogy miként kétezer évvel ezelőtt emlékezett az őskeresztyén egyház Péter Krisztus által megszentelt házára, úgy emlékezzenek gyermekeid és unokáid Jézus által megszentelt életedre és házadra. Amikor *nagy volt a baj* a Péter házában, akkor érkezett meg hozzájuk Jézus. Jézus *otthonos* volt a Péter házában, *otthonra talált* benne. A te házadban is otthonra talál-e Jézus? Péterként hívd meg Jézust a házába, de nemcsak akkor, amikor nagy a baj, és nemcsak karácsony estéjén:

„Oh, kedves vendég, nálam szállj,
Bűnömtől ne iszonyodjál,
Jöjj be hozzám, te szolgádhoz,
Szegény megtérő juhodhoz.”

...látá, hogy annak napa fekszik és lázas

Péternek nemcsak háza, de *családja is* van. Az apostoloknak mint családfenntartóknak nem volt könnyű otthagyni hivatásukat, a vámszedőasztalt, a halászhalót, a családot, a hat iga ökröt, hogy Jézussal járjanak. De Jézus *nem feledkezett meg* arról, hogy apostolai János kivételével családos emberek. Ő a te családról sem feledkezik meg, ha beállsz az ő követésébe. De maga Péter sem feledkezett meg Krisztus követésében a családjáért való felelősségéről. Te se feledkezz meg arról, hogy Urad követése közben felelősséggel tarozol családotod iránt. Péter családja betegéhez és a szombati terített ünnepi asztalhoz hívja meg Jézust, hiszen miután Jézust Názaretből elüldözik, a fejét sincs hová lehajtania, és kegyelemkenyéren él. Minden éhező, hajléktalan emberben Jézus kopogtat be hozzád.

Márk evangélista szerint Péter *meghívta* Jézust az otthonába, lázas anyósa betegágyához. Ne csak a család- vagy a körzetorvost hívd a saját betegedhez, hanem az Áldott Orvost, Jézust is. Péter és az ő családja nem tekinti magától értetődőnek, hogy Jézus meggyógyítja Péter napát. És azt sem gondolják, hogy Jézus gyakori megvendégelésével kiérdemelték volna ezt a nagy kegyet. Ők szükségesnek vélik, hogy Jézust kifejezetten kérjék e kegy gyakorlására, lázas betegük meggyógyítására. Ha a családotban valaki beteg, orvost hívsz, és ez így helyes. De az a magától értetődöttség, amivel a betegedért való könyörgés elmarad, az a természetesség, amellyel szeretteid betegségét tisztán orvosi esetnek, ügynek tekinted, melynek semmi köze nem lehet az imádkozáshoz és Istenhez, az *nincs rendjén*. Gyülekezetünk minden egyes betegének tudnia kell, hogy érette a gyülekezet közösségében is imádkoznak, hogy betegágyához Jézust is hívják. A gyülekezetünknek pedig legyen elvárása, hogy a betegekért a lelkipásztor és a gyülekezet tagjai imádkozzanak, és őket meglátogassák.

És illeté annak kezét, és elhagyta őt a láz...

Az idő mindent begyógyít – tartja a közmondás. A csalódásod, a bosszúságod, egy-egy kellemetlenül érintett esemény idővel valóban elviselhetőbbé válik. De életed *mély sebeit*: félelmedet, magányodat, bűneidet, súlyos betegségedet, szenvedésedet, a halál feletti mély gyászodat az idő nem gyógyítja be, azok évek teltével is, nagyon sokáig fájni fognak. Valóban az idő sok mindent begyógyít, de életed nagy problémáit nem. Hát mondhatja az orvos a törött kezű gyermeknek, hogy az idő majd begyógyítja törött csontodat? A jó orvos az eltört csontokat összeilleszti, sínbe teszi és begipszeli. Nem mondja, hogy „katonadolog”, majd magától is elmúlik, miként mi mondtuk gyermekeinknek Székelyvajában, ha játék közben horzsolást szenvedtek. A külső orvosi beavatkozásnak és a belső életerőnek, az emberi természet megújulási képességének köszönhetően idővel valóban begyógyulnak a külső sebek. De az idő sem gyógyít be mindent. Életed mély sebeit Isten gyógyítja meg. Lehet, hogy ez a gyógyulás is csak idővel következik be, de nem az idő gyógyít. Mit üzen neked most Isten? „Én vagyok az Úr, a te gyógyítod.” (2Móz 15,26) Életed gyógyíthatatlan sebeit Jézus Krisztusban Isten köthözi be. Testi-lelki sebeiddal csak háziorvosodat kerested-e meg vagy az Áldott Orvost is?

Jézus akkor sem, és ma sem ért egyet azzal a felfogással, hogy a zsidó szombat vagy a keresztyén vasárnap idején tilos lenne másokon segíteni, vagy hagyni őket szenvedni, míg lejár az ünnep. Az így „ünnepelet” szombat, az így „megtartott” vasárnapi nyugalom nem Isten szerinti nyugalom, nem Isten akarata szerinti istentisztelet. Jézus úgy ünnepele a szabbatot, hogy a magas lázban égő Péter napának gyógyulást és nyugalmat ajándékozott, és éppen ezen a napon engedte megtapasztalni Isten segítő jóságát.

A 16. versben ezt olvassuk: „...és egy szóval kiűzi a tisztátalan lelkeket, és meggyógyít minden beteget”. Míg Márknál Jézus felemeli Péter napát, és megfogja kezét, addig Lukácsnál „*megdorgálja* a hideglelést”, és Péter napa nyomban meggyógyul. Megdorgálja, azaz megszólítja Péter napa magas lázát, *mintha az élő személy lenne*. Így dorgálta meg, azaz szólította meg később a vihart a tengeren. Mert ő Úr az egész teremtés felett. Ő parancsol a tűznek, a víznek, a magas láznak, a feletted uralkodó démoni hatalmaknak. Még a láz sem Isten hatalmán kívül rekedt állapot. Jézussal való találkozásod nem pusztá formáság. Olyankor mindig történik valami. Egyetlen szavával, ezzel az általad oly kevésnek és jelentéktelennek tartott szavával gyógyít meg téged is, *ha Péterként őt keresed*. Jézus nem egy varázsló, hanem a Szentháromság-Isten második személye, ő a Fiú Isten, aki *egy szóval* parancsol a láznak és a tisztátalan lelkeknek, ugyanazzal a *teremtő szóval*, mellyel Isten teremtette a világot, mellyel fenntartja és kormányozza. Ezzel az egy szóval indít Jézus téged is új életre, gyógyítja testedet-lelkedet, indít az örök élet útjára, és ajándékoz neked is üdvösséget. Soha se állítsd azonban párhuzamba gyarló emberi szavadat Jézus tejhatalommal felruházott szavával. És mégis, a te szavadra is történhet valami. Amikor Jézus azt mondja, hogy „Ez a fajzat pedig ki nem megy, hanem ha *könyörgés* és böjtölés által” (Mt 17,21), akkor arra utal, hogy a te emberi szavadban is, könyörgésedben is „*kell lennie valaminek*” Szívüdvől jövő, buzgó, kitartó imádságod szavára előbb-utóbb mindig történik valami.

...és szolgálja nékik

Amikor másoknak szolgálsz, akaratlanul is kiemelkedsz embertársaid közül, mintegy föléjük nősz, közelebb kerülsz az éghez. Olyankor mintha Isten országa egészen közel jönne hozzád. Önzetlen, áldozatos szolgálatod útja valóban a mennybe vezet, de ez nem a te érdemed, ingyen, kegyelemből van a Jézus érdeméért. Szolgálatod csupán Isten iránti hálád jele és nem érdemszerző cselekedet. Mások szolgálata a magasba emel, önzésed a mélybe taszít. Az egyik rabbíró az a monda kerengett, hogy minden reggel, még reggeli imája előtt, az „égbe megy” Haragos szomszédja csak kacagott a

hírre, de azért az egyik reggel lesben állt, hogy meggyőződjön a történelekről. Amikor korán reggel a rabbi a favágók öltözetében kijött otthonából, és elindult az erdő felé, a haragvó szomszéd titokban a nyomába eredt. Láta, amint a rabbi kivág néhány száraz fát, azokat felhasogatja, majd az egészet a hátára pakolja, és egy szegény, beteges öregasszony otthonába cipeli. Most az ablaknál is lesben állt a haragos szomszéd, s látta, amint a rabbi térdre ereszkedik a kemence előtt, és tüzet gyújt. Amikor napok múlva azt kérdezték tőle az emberek: „Na szomszéd, mi az igazság a rabbi mindennapi égbemene-telével kapcsolatban?“, ő így válaszolt: „Ő még annál is magasabbra ment, egészen a mennyekbe.” Ezen a mennybe vezető úton jár egykor Péter napja is, nem a maga ereje által, hanem az őt szolgálatba állító Úr Jézus kegyelme által. Járj te is a szolgálat útját!

Kinek szolgált Péter napja? Jézusnak, a zsinagógából őt Péter otthonába kísérő tanítványoknak, valamint saját családjának. Jézus visszaadja Péter napának a lehetőséget, hogy szolgáljon, hogy Istentől rendelt hivatását betöltsse. Nemcsak az *életbe* hozza vissza, hanem a *szolgálatba* is. Jézus benne *szolgáló tanítványnőre* talál. Mintha azt mondaná Lukács, hogy Jézus kimondottan azért gyógyította meg Péter napát, hogy szolgáljon.

Téged hányszor gyógyított meg Jézus? És szolgálsz neki? Nem azért gyógyított meg csupán, hogy tovább élj e földön, hanem hogy talpra állva neki szolgálj. Vagy kimondottan csak azért akarsz meggyógyulni, hogy tovább élj? Téged is azért gyógyított meg, hogy a *sancta familia*ban nőként foglald el a téged megillető helyet, miközben szolgálsz családotban, Jézus tanítványi közösségében, gyülekezetünkben. Vállalj szolgálatot há-lálból gyógyulásodért. Az a nap kétezer évvel ezelőtt a Péter otthonában igazi *ünneppá* lett, hiszen „...Péter napja fölkele és szolgálja nékik”. Ekkora áldásban még egyetlen kapernaumi otthon sem részesült. Valóban igaz, hogy a Jézus látogatása nálad sem pusztán udvariassági forma, hiszen látogatása nyomán te is felkelhetsz, és neki szolgálhatsz. Jézus követésében a nők *sajátos feladata* szolgálni. Istentől rendelt hivatásodat gyakorolod, amikor azoknak szolgálsz, akik erre rá vannak utalva.

Jézus itt is visszatér a teremtés rendjéhez. A rabbik ellenezték a nők asztal körüli fel-szolgálatát. Jézus most egyszer s mindenkorra megtöri az ősi, a teremtés rendjének el-lentmondó szokást, mely szerint megalázó lett volna egy férfiakból álló közösség és asztalközösség számára, ha férfi rabszolga helyet „csupán” egy nő szolgált volna fel.

Az est beálltával...

Este lett Kapernaumban. Lejárt a szombat ünnepe. Az élet, mint minden ünnep lejár-tával, visszatért a megszokott kerékvágásba. Ami a szombat idején tiltott volt (Jer 17,21–22), már nem tilos. Már szabad dolgozni, terheket cipelni, ördögöket, tisztátalan lel-keket Jézushoz vinni. Jézus pedig „...egy szóval kiűzi a tisztátalan lelkeket, és meggyó-gyít vala minden beteget, hogy *beteljesedjék*, amit Ézsaiás próféta mondott: „Ő *vette el* a mi erőtlenségünket, és ő *hordozta* a mi betegségünket.” Lukács szerint *egyenként* gyó-gyítja meg őket (Lk 4,40). Jézus életében egyike ez azoknak a pillanatoknak, melyekben egyik csoda a másikat követi. Ilyen pillanatok az apostolok, többek között Péter (ApCsel 5,15–16) és Pál (ApCsel 19,11–12) életében is voltak. Nem véletlenül olvassuk János evangéliumának a végén: „De van sok egyéb is, amiket Jézus cselekedett, melyek, ha egyenként megíratnának, azt vélem, hogy maga a világ sem foghatná be a könyveket, melyeket írnának (21,25).

Jézus ma is *egyenként* gyógyítja az önkontrollt veszített, elborult elméjű, tisztátalan lelkeket, észhez téríti, lecsendesíti a félelem gyötörte lelkeket. Ezeket a betegeket szombat estéjén is az *egészségesek vitték* Jézushoz. Tudod, hogy miért él közöttünk ma is oly sok örvengő, önkontrollt veszített ember, mert nemhogy testben, hordágyon, de még imád-ságban sem visszük őket Jézushoz. Jézus rajtad is segít, téged is kiszabadít a Sátán köte-

lékeiből, kiemel a mélységből. Amikor beteg vagy, ki visz téged Jézushoz? Imádkoznak érted betegágyadnál, hogy öntudatlan állapotodból öntudatra ébredj, hogy idegen, gonosz hatalmak bilincseiből kiszabadulj?

Mit jelent az, hogy ő vette el a mi erőtlenségünket, és ő hordozta a mi betegségünket? Azt, hogy ő éppen *helyetted* szenvedett és halt meg a kereszten. Luther szerint amikor Máté ezt az ézsaiási verset idézi, akkor ő „...nem Jézus háromnapi szenvedésére, hanem Jézus *egész életére* utal”. Egész élete, egykor földi és mai mennyei élete abból állt és áll, hogy magára veszi övéi erőtlenségét és bajait, a tiédet és az enyémet. Ő ma veled szenved. Ha szenvedsz, szívére veszi és hordozza gondjaidat, fájdalmaidat, bajaidat. Éppen ez a jele annak, hogy a te számodra is eljött az Isten országa, hogy itt az Isten köztünk. Ő nemcsak beteg életed áldott orvosa, aki megszabadít minden bajtól és nyomorúságtól, hanem kegyelméből bűnbocsánatot és örök életet ajándékozik neked. Így teljesedik be az ézsaiási idézet a te életedben is. Vidd hát Jézushoz betegeidet imádságban, ha kell kézen fogva, s énekelj:

„Fogjad kezem, oly gyenge vagyok, érzem,
Hogy nélküled én járni nem tudok.”

(MRÉ 479)

Amen!

Ájánlott és felhasznált irodalom

- GRUNDMANN, W.: *Das Evangelium nach Lukas*. Ev. Verlagsanstalt, Berlin 1974, 125.
- HOFFSÜMMER, W.: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. M. Grünewald Verlag, Mainz 1990, 2/153; 3/26.
- KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. I. Székelyudvarhely 1939, 168–170.
- KÜHNER, A.: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Aussaat Verlag, Neukirchen-Vluyn 1994, 15–16.
- LOHMEYER, E.: *Das Evangelium des Matthäus*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1956, 159–160.
- LUZ, M.: *Das Evangelium nach Lukas*. EKK, I/2. Mt 8–17, Benzinger/Neukirchener Verlag, Göttingen 2007, 17–19.
- LÜTHI, W.: *Das Lukasevangelium*. Fr. Reinhardt Verlag, Basel 135–138.
- POHL, A.: *Das Evangelium des Markus*. Wuppertaler Studienbibel, Ergänzungsband, R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1986, 93–96.
- RENGSTORF, K. H.: *Das Evangelium nach Lukas*. NTD 3. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1958, 71–72.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Matthäus*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 100–102.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Lukas*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 134.
- SCHLATTER, A.: *Die Evangelien nach Markus und Lukas*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 16–17.
- SCHLATTER, A.: *Das Evangelium nach Matthäus*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 127–129.
- SCHNIEWIND, J.: *Das Evangelium nach Markus*. NTD 1. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, 53–54.
- SCHNIEWIND, J.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1950, 111–112.

- SCHWEIZER, E.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1973, 140–141.
- SCHWEIZER, E.: *Das Evangelium nach Markus*. NTD 1. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1967, 28.
- VARGA Zsigmond: Máté evangéliumának magyarázata. In: Bartha T. (szerk.): *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*. Budapest 1969, 12–13.
- VARGA Zsigmond: Márk evangéliumának magyarázata. In: Bartha T. (szerk.): *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*, Budapest 1969, 45.
- VARGA Zsigmond: Lukács evangéliumának magyarázata. In: Bartha T. (szerk.): *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*. Budapest 1969, 70.

Krisztus titkai legyenek közismertek

Krisztus azt akarja, hogy titkai olyan közismertek legyenek, amennyire ez csak lehetséges. Azt kívánom, hogy a legegyszerűbb asszonyok is tudják olvasni az evangéliumokat és Pál leveleit. És azt is kívánom, hogy ne csak skótok és írek olvassák anyanyelvükön, hanem még a törökök és a szaracénok is. Adja Isten, hogy a jövőben a parasztember szántás előtt olvasson el egy igeszakaszt, az utazó kellemetlenségeit feledje el forgatásakor, a takács szövés közben is egy-egy Igét forgasson fejében...

Rotterdami Erasmus

(*Presbiter*, 2015. március–április)

Igehirdetési sorozat

Bustya Dezső
ny. lelkipásztor
Marosvásárhely

A gyülekezet betegségei*

1. A gőg

Alapige: Lukács 18,9–14

1. A gyülekezet betegségei címen négy igemagyarázatból álló sorozatot állítottam össze, Isten segítségével ezekkel szeretnék négy alkalommal szolgálni. A mai, első alkalom címe: *a gőg*.

Mindenki tudja, mi körülbelül a szónak a jelentése. Milyen a gőgös ember? Olyan, aki önmagán kívül mindenki mást megvet. Magát mindenkinél különbnek tartja. Jellemét tekintve rideg, távolságtartó. Mindannyian nagyon sok ilyen embert ismerünk. A gőgös ember hol a földre, hol az égre szegzi a tekintetét. Vajon miért? Bizonyára azért, nehogy észrevegye a szembejövő embereket. Így nem kell azokhoz leereszkednie, azokat köszöntenie, velük szóba állnia. Ha mások köszöntik, úgy fogadja a köszöntést, mintha kegyet gyakorolna.

Nagy baj, ha egy ilyen gőgös ember vezető szerepbe kerül. Akkor tűnik ki igazán, mennyire elbizba magát, milyen kevésre becsüli az embertársait.

Hogyan viszonyul a gőgös ember a *munkához*? Rendszerint ő csak utasításokat ad. Úgy gondolja, ő a főnök, neki nem illik a kezét rátennie a dolgokra. Nem is segít semmiben. A gőgös sohasem kér semmit, ő csak parancsol vagy éppen követel, vagy elmentmondást nem tűrően kijelent dolgokat. Ha valamire mégis szüksége volna, egyszerűen rátelefonál az illetőre. Élőszóban vagy írásban, telefonon át mindig csak parancsokat osztogat.

Láthatjuk: a gőg sehogy sem egyeztethető össze a hívő keresztyén ember jellemével. Akkor miért is beszélünk róla? Azért, testvérek, mert nagyon sok *vallásos* ember van, aki nem tud a gőgtől megszabadulni. És jaj, ha egy ilyen „vallásos” ember kerül valahol *vezető tisztségbe*. És százszorosan jaj, ha egy közösségben több ilyen gőgös egyén is van. De a legrosszabb az, amikor *magát a gyülekezetet* jellemzi a gőg, az elbizakodottság. De hát lehet-e ilyen? Bizonyára igen: Urunk, Jézus Krisztus éppen ezért mondta el ezt a példázatot. Vannak magukat keresztyénnek, hívőnek nevező emberek, akik nem tudnak megszabadulni a gőgtől. És lehetnek keresztyén gyülekezetek, ahol nem az egymás iránti előzékenység, tiszteletadás, atyafiúi szeretet a jellemző, hanem éppen a gőg, az elbizakodottság. Ezért kell a kérdésről beszélgetnünk. *Borzalmas lehet egy alázatosságában gőgös ember*, mondta egyszer valaki.

2. *Némelyeknek, pedig, akik elbizakodtak magukban, hogy ők igazak, de a többieket semmibe vették, ezt a példázatot mondta* (9. v.) az Úr. Kiről van itt szó? Mint a példázat folytatásából kiderül, egy rendszeresen templomba járó, imádkozó emberről. Lehet-e Igét tanulmányozó, imádkozó ember, aki magát *igaznak tartja*? Hiszen ez azt jelenti, hogy az illető nem tudja: Isten Fia nem az igazakhoz jött, hanem a bűnösökhöz. A Biblia világosan hirdeti: nincsen csak egy igaz is! Testvérek, nekünk nincs igazságunk Istennel szemben. Csak Krisztus által, az Ő halálának érdeméért nekünk tulajdonított

* Bibliaórákon (is) felhasználható igehirdetés-sorozat.

igazság van. Ezt nevezzük hit által való megigazulásnak. Mihelyt magamat igaznak tartom Isten előtt, máris elbizakodott, gőgös emberré lettem. Csak egy az Igaz, a Tökéletes: maga Isten. Jézus maga az Út, az Igazság és az Élet. Nektünk csak általa nyert igazságunk lehet, vagyis általa lehetünk megigazult bűnösökké. – Ez a példázat tehát tükör, amiben magunkat kell megvizsgálnunk.

Két ember ment fel a templomba imádkozni, az egyik farizeus, a másik vámszedő. Nem kell itt azonnal megköveznünk a farizeust, noha a szónak a mai jelentése szinte egyértelműen az, hogy képmutató. A Biblia korából tudjuk, hogy a farizeusok másoknál inkább törekedtek időt fordítani a Biblia tanulmányozására, szigorúan ügyeltek a vallási törvények pontos betartására. Tehát szép, nemes törekvések jellemezték őket. Magunk is jól ismerünk az Újszövetségből tiszteletre méltó farizeusokat. Ilyen volt például Nikodémus, a zsidók főembere, aki éjszaka ment beszélgetni Jézushoz. Ott találjuk őt a Jézus temetése jeleneténél is. De maga Pál apostol is farizeusi neveltetést kapott, egyszer el is mondja, hogy buzgóság tekintetében farizeus volt. A szó eredete az, hogy „*elkülönült*”, ugyanis a farizeusok különváltak az egyszerű, tudatlan emberektől. Ha valaki arra törekszik, hogy másoknál jobban ismerje a Szentírást, másoknál inkább igyekezzék Isten törvényének a betartására, az csak nem hiba, kérdezhetnénk joggal.

Testvérek, itt Jézus nem is *általában* beszél a farizeusokról. Nem azt mondja, hogy *minden farizeus* ilyen. Hanem arra figyelmeztet, hogy a vallásosan buzgó ember *ilyenné* lehet.

Ennek a templomba imádkozni felmenő farizeusnak az a bűne, hogy amint az imádságából kiderül: magát különb embernek tartja a mellette álló vámszedőnél! Mert hogyan is imádkozik? *Isten hálát adok neked...* (11–12. v.) Ez az egykori farizeus imádságban nem önmagáról beszél, hanem a mellette álló *másik emberről*. Nem azt mondja el, nézd Uram, *én* ilyen gyarló, bűnös vagyok, hanem azt, hogy milyen gyarló és nyomorult az a *másik*. Nos itt tűnik ki a vallásos ember gőgje. Amikor nem Istenhez beszél, saját nyomorúságát megvallva, hanem a másik ember felől árulkodik Istennek.

Egyszer valaki így imádkozott: „Uram, hálát adok neked, hogy *én nem vagyok olyan*, mint az a farizeus...” Értitek, testvérek? Az egykori farizeus templomi imádságának a mai változata.

Egy alkalommal egy fiatal lány kérdezte tőlem: Mondja, sohasem érezte magát *farizeusnak*? Merész kérdés volt, mert a lényegre tapintott. Amíg megítéljük másokban a képmutatást, a gőgöt, azt, hogy valaki másoknál többre tartja magát – nem nézünk a tükörbe, nem látjuk be, hogy rólunk van szó ebben a jézusi példázatban.

3. De itt most nem egyéni nyomorúságról beszélünk, hanem a *gyülekezet betegségéről*. Nos nemcsak az egyénen, hanem a közösségen is eluralkodhat a gőg, az elbizakodottság. Nem szoktunk-e valahogy így imádkozni: Uram Isten, hálát adunk neked, hogy mi nem vagyunk *ateisták*? Rettenetes volna istentagadónak lenni. És köszönjük Neked, hogy nemcsak úgy általában vagyunk vallásosak, mi az *igaz vallást* gyakoroljuk, hiszen *keresztyének* vagyunk. Azt meg éppen köszönjük Neked, hogy nemcsak úgy általában vagyunk keresztyének, de mi szabadok vagyunk a ceremóniától, a pogány és zsidó hatásoktól, hiszen mi a *reformáció* egyháza vagyunk. Mi a legtisztább, a legbiblikusabb módon tisztelünk téged mint református keresztyének. Sőt: még a reformátusok közül is kiválunk, hiszen sok megkeresztelt református nem úgy hisz ám, nem úgy jár templomban, mint mi. Urunk, hálát adunk Néked, hogy mi a vasárnapi istentiszteleten túl még a bibliaórákra, evangelizációkra, konferenciákra is eljárunk... *nem úgy, mint más emberek*... Nos észreveszitek, testvérek, hol itt a gyülekezet betegsége? Mihelyt mi magunkat a tökéletesedés útján járva másoknál jobbaknak, különbeknek tartjuk, máris ott vagyunk a gőg, az elbizakodottság nyomorúságában. Ma ezt nevezik farizeusi magatartásnak. Mihelyt magamat hitben, kegyességben, az élet tisztaságában többnek tartom a másik-

nál: gőgössé lettem. Mihelyt egy közösség másoknál tökéletesebbnek tartja magát, tévúton jár.

Luther Márton utolsó szavai ezek voltak: *Koldusok vagyunk mindannyian...* Pál apostolt követte, aki szintén azt vallotta: nem mintha én tökéletes volnék, de *igyekezem...*

4. Jézusnak az egykori farizeusról és a névtelen vámszedőről szóló példázata azzal végződik, hogy a két imádkozó közül a magát megalázó, bűneit bűnbánattal megvalló vámszedő ment haza *megigazultan* a templomból. Figyelitek: a farizeus igaznak tartotta magát. Szája és kezei tele voltak gazdagsággal, dicsekvéssel. Ez volt az ő igazsága. Neki tehát nem volt szüksége megigazulásra. A vámszedő imája csak ennyi volt: *Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!* (13. v.) Bevallotta, hogy neki nincs önmagában igazsága. És megigazulást nyert Istentől. Urunk szerint ez a követendő út. Jaj nekünk, egyének és közösségnek, ha magunkat másokhoz méregetjük, hogy magunk szemében jobbnak, tökéletesebbnek lássuk magukat!

Egyszer egy ún. „úrino” beszélgetett látogatóival a keresztyén ember tökéletessége kérdéséről. Megdöbbenő volt, amint cigarettájából nagy füstkarikákat eregetve, lábait keresztribetve kijelentette: Ti azt nem is képzelitek, hogy én mennyire tökéletes vagyok!

Jaj nekünk, tökéletes embereknek, tökéletes keresztyén közösségnek, ha mi vagyunk azok, akik ilyennek szeretnénk magunkat láttatni! Adj, Urunk, nekünk, bűnösöknek, megigazulást! Ámen!

2. A személyválogatás

Alapige: Jakab 2,1–6a

A gyülekezet betegségei között másodikként említeném a személyválogatást. Erről szól a felolvasott apostoli Ige is. Természetesen Jakab apostol az akkori keresztyén közösség betegségéről beszél. Az Ige azonban több figyelmeztetést ad a mai és a mindenkor keresztyén közösségek életére nézve is. Mert bizony a személyválogatás betegsége (azt is mondhatnám: bűne) bennünk is feltalálható. Kezdjük az Ige megértésével, magyarázatával.

1. Nem illik egymáshoz a Jézus Krisztusban való hit és az emberi személyválogatás. Krisztus hívei a „dicsőség Urát” ismerik Benne, s az Ő „dicsőségének” fényében minden emberi tündöklés elszürkül. Urunk színe előtt minden ember egyenlő abban is, hogy Isten kegyelme nélkül elveszett bűnös volna, de abban is, hogy az Ő vére hullása árán Istennek megváltott gyermeke lehet. Mi jelentősége lehet e kegyelmi ajándékok mellett minden emberi különbségnek? Nekünk azt kellene meglátnunk egymásban, ami összekapcsol, nem pedig ami elválaszt egymástól.

A környező világ életében szinte természetesnek látszik a „személyválogatás”, annyira mindennapos jelenség. Egészen másképpen viselkednek az emberek egy olyan másik emberrel szemben, akitől sokat várhatnak, vagy akitől esetleg tartaniuk kell. És egészen másképpen azzal szemben, akinek se vagyona, se rangja, se hatalma nincsen. Eszerint válogatják nyájas és hüvös szavait, kedveskedő vagy fölényeskedő modorukat. Erről a jelenségről mondja Jakab apostol: *ha beme gy hozzátok a gyülekezetbe egy aranygyűrűs férfi fényes öltözkében, és beme gy egy szegény is piszkos ruhában, rátekintetek arra, aki fényes öltözkét visel, és azt mondjátok neki: te ülj ide szépen, és a szegénynek ezt mondjátok: te állj ott, vagy ülj ide a zsámolyom mellé...* (2–3. v.) Ha ez a jelenség egy világi összejöveten történne, senki észre sem venné. Ott „természetesnek” is mondhatnánk. De a Krisztus gyülekezetében? Szánalmas és rút ez a jelenség még a világban is, hát még a Krisztus gyülekezetében! Azt mondhatnánk: Urunk közös-

ségében egyenesen árulásnak tekinthető az ilyesmi. Jakab apostol le is vonja a következtetést: „*nem kerültek-e ellentmondásba magatokkal, és nem lettetek-e gonosz gondolkodású bírakká?*” (4. v.)

Amikor a mi gyülekezeteinkben hasonló jelenség fordul elő, el kell ismernünk, hogy mi is meghazudtoljuk hitünknek az igazságát. Amiben nekünk kellene példát mutatnunk a megromlott világnak, éppen abban tanuljuk el a világ gonosz gondolkodását. Tudjuk, hogy a megvesztegethető bíró rosszabb a semmilyennél, éppúgy az ilyen személyválogató „keresztyéneknek” sincs létjogosultságuk a világban. Súlyos gyülekezeti betegség ez! Meg kell belőle Krisztus által gyógyulnunk, ezért kell imádkoznunk, s erre kell törekednünk naponként.

Jakab apostol korában a „szegények” és a gazdagok” közötti szívtelen különbségtétel volt a probléma. Az apostol arra mutat rá, hogy Isten országának ügyében megfordul a „szegények” és „gazdagok” közötti rangsor; az a szerepkör, amelyet a világ életében elfoglalnak. A „szegények” akár földi vagyon dolgában, akár egyéb evilági előnyök tekintetében állnak is a sor végén a világ ítélete szerint, Isten előtt nagy előnyt élveznek. Ők ugyanis jobban érzik Isten kegyelmére és segítségére szorultságukat. Isten is azoknak az életében szereti megmutatni kegyelmét és Lelke munkálkodó erejét, akik önmagukban jelentéktelen és névtelen emberek. Ezt így fejezi ki az apostol: „*Halljátok meg, szeretett testvéreim: nemde Isten választotta ki a világ szegényeit, hogy gazdagok legyenek a hitben, és örökösei az országnak, amelyet azoknak ígért, akik Őt szeretik?*” *Ti pedig megszegyenítitek a szegényt!* (5–6a v.)

Ez tehát annak a kornak a képe, a Jakab korabeli keresztyén közösségeknek a betegsége. Nézzük, hogyan érvényesül a személyválogatás bűne/betegsége a mi mostani gyülekezeteink életében? Néhány gyakorlati példára szeretnék rávilágítani.

2. Sok évvel ezelőtt történt. Templomba és bibliaórára szorgalmasan eljáró egyik kedves nőtestvérünk házimunkája mellett varrással is foglalkozott. Kezdetben mindenki rendelését elfogadta, és örömmel varrt szegénynek, módosabbnak, templomba járónak és nem túl templomosnak. Mindenkit testvérének tekintett. Egyszer aztán beszélgetés közben ezt mondta: sok a munkám, ezentúl nem fogok minden megrendelést elvállalni. Ez eddig rendben is volna: mindenki annyit vállaljon, amennyinek eleget tud tenni. Ha nem a folytatás volt, ami megdöbbsentett. Hogyan fogja kiválogatni, hogy a jövőendőben kinek vállal ruhavarrást, és kinek nem? Úgy döntöttem, felelte nőtestvérem, hogy ezentúl csak *az atyafiaknak* fogok varrni. Na és kik azok, akiket nem tekint atyafiaknak, kérdeztem. Keresztyén ember nem tehet különbséget ember és ember között még akkor sem, ha egyeseket kegyesebbnek, másokat kevésbé kegyesnek lát. Inkább imádkozni kellene azért, hogy minél több lélek őszintén megnyíljon Jézus Krisztus befogadására. Én nem merném a gyülekezet tagjait felosztani *atyafiakra* és *nem atyafiakra*. Én egyformán akarom szeretni mindazokat a lelkeket, akiket pasztorolásomra bízott a Lelkek Ura!

Ennél is nagyobb volt a megütközésem, amikor egyházunk egyik vezető embere, aki évtizedek óta viselt egyházi, presbiteri tisztséget, kezdte úgy emlegetni a gyülekezet tagjait, hogy ez meg amaz *Isten gyermeke*, az a másik meg az a harmadik *nem Isten gyermeke*. Széliden próbáltam nálam idősebb atyámfiait arra emlékeztetni, hogy az Írás szerint csak maga az Úr ismeri az övéit. Mi honnan meritjük azt a hallatlan bártorságot, sőt vakmerőséget, hogy egy embert Isten gyermekének minősítsünk, egy másikat vagy többeket pedig ebből a minősítésből kizárjunk? Mi mindannyian természetből fogva bűnösök, de Krisztus által megváltottak vagyunk. Egyesek már tudnak erről, s egész életük az ezért való hálaadás jegyében telik. Mások esetleg még nem tudják; azokkal nekünk kell tudatnunk ezt. De nem ítélkezve, nem személyválogatással, hanem testvéri lelkülettel.

3. Nem is folytatom a példák sorát. Inkább arra kellene fordítanunk bibliaóránk következő perceit, hogy a mi saját gyülekezetünkben, bibliaórai vagy más keresztyén összejöveteleinken miképpen tapasztaljuk meg a személyválogatás betegségét: erről beszéljünk. A magam lelkipásztori tapasztalatából még csak annyira utalnék, hogy sokszor túlzott tiszteletet tanúsítunk az Ige szolgálói iránt. Mindjárt példával is szolgálok.

Nagyon kedves szokás, hogy amikor az igehirdető lelkipásztor megjelenik a templom ajtajában, a gyülekezet tagjai felállással köszöntik. Ha ez *nem a személynek*, hanem *Isten elhívott szolgájának* szól, nincs is különösebb baj. De túlzottnak találom, ha a kántor egyenesen valami himnusz vagy harci indulót kezd az orgonán játszani, mihelyt a lelkipásztor megjelenik.

Egyik alkalommal, amikor valamilyen egyházi gyűlésen a palástos igehirdető megjelent, ugyanígy, szinte trombitaharsogással ünnepelték az áhítatot tartó lelkészt. Mindenki azonnal felállt. Mellettem a teológia egyik professzora ült, aki csendesen azt kérdezte: Vajon, ha maga az Úr Jézus Krisztus lépne be a templom ajtaján, akkor is ilyen tisztelettel állna föl a gyülekezet? – Tényleg, nem tulajdonítunk-e túl sokat az embernek Isten rovására? Ez is egyfajta *személyi kultusz*, mint ahogy külön *főntartott helyeket* jelölünk ki ünnepi alkalmakkor a „nevezetes” személyiségeknek. Oda aztán senki más le nem ülhet, még az olyan testvér sem, akinek láthatóan nehezebb esnék egy óra hosszat állva venni részt az istentiszteleten.

Bizonyára lehet szó sorrendről, de csak Istennél. Jézus beszél arról, hogy lesz olyan, aki a mennyek országában kicsi, és lesz olyan, aki ugyanott nagy létszen. De ezt nem emberek mondják meg, jelölik ki, hanem maga az Úr. Nekünk nincs jogunk senkit elébb vagy hátrébb helyezni. Gondolnunk kell erre még olyankor is, amikor *díszokleveleket* vagy a megbecsülés másfajta jeleit osztogatjuk a gyülekezetben. Nehogy valakit megbántsunk önkényes válogatásunkkal. Sokkal több kellene, hogy legyen összejöveteleinken az Úrra, mint az egymásra figyelés. Ez utóbbinak csak akkor van helye, amikor segíteni akarunk: előzékenyen helyet adni a beteg és öreg testvéreknek, pohár vizet adni annak, aki esetleg rosszul lesz, énekeskönyvet odanyújtani a szomszédnak, stb. Beszéljünk most ezekről. Ámen!

3. A törvényeskedés

Alapige: Róma 14,1–11

A gőg és a személyválogatás után rátérünk a gyülekezet következő betegségére; ez pedig a *törvényeskedés*. Mindenekelőtt magával a fogalommal kell tisztában lennünk: mit jelent az, hogy valaki lelkiismeretesen igyekszik megtartani *Isten törvényét*, és mit jelent az a másik magatartás, amit *törvényeskedésnek* nevezünk?

Törvényre minden közösségnek szüksége van. Azt mondhatnánk, hogy a törvény az emberi együttélés szabályozása. Általában arra mutat rá, hogy mi a jó, és mi a rossz a közösség szempontjából. Mert lehet valami nekem jó, örömet szerző, ami ugyanakkor valaki másnak keserűséget, anyagi vagy erkölcsi kárt jelent. Tehát mindent úgy kell cselekednünk, hogy abból senkinek semmi kára ne legyen.

Minket, Krisztus követőit Isten törvénye, szűkebb értelemben a Tízparancsolat igazít el: mi az, amit tennünk kell, mit tilt meg Isten határozottan. Ehhez kell tartanunk magunkat.

Más kérdés a *törvény értelmezése*, ahogyan mondani szoktuk, aprópénzre váltása. Nagyon egyszerű volna a dolgunk, ha jól körülírtan el tudnánk mondani: ez jó, ez pedig nem jó. De nem mindig ilyen egyszerű a dolog. Vannak esetek, amikor a *lelkiismeretnek* kell eldönteni, hogy valamit megtehetek, vagy nem tehetek meg. De még olyan eset

is adódhat, hogy ugyanazt a dolgot egyszer megtehetem, máskor pedig határozottan el kell kerülnöm. Ha valakiben az én cselekedetem megbotránkozást kelt, akkor semmi képpen se tegyem meg. Erről szól a felolvasott Ige is, de magyarázata előtt néhány gyakorlati példával szolgálnék.

1. *Hollandiában* jártam, egy magyarországi származású szolgatársam gyülekezetében. Egyszer felvitt a városka dombjára és körülmutatott: Nézd, itt *négy templomot* láthatsz. Mind a négybe reformátusok járnak, csak hogy különböznek ám egymástól. Abba a templomba, mutatott egy irányba a barátom, azok járnak, akik nem néznek televíziót. Ebbe a másikba azok, akik megengedettnek tartják a televíziózást. Abba a harmadikba azok szoktak elmenni, akik ünnepen csak fekete zoknit húznak a lábukra, e negyedikben megengedik a tarka zokni viselését is... Aztán így folytatta még sokáig a különbségeket. Vajon ezek tényleg *üdvösséget meghatározó* kérdések lennének?

Ha nem is ilyen élesen, de a mi közösségeinkben is felmerülnek hasonló kérdések. Itt van mindjárt a *szeszes ital* kérdése. Vannak olyan református keresztyének, aki mindenféle szeszes itallal élést tilalmaznak. Csak az úrvacsorai bort, semmi többet! Mások megengedhetőnek tartják a *mérsékelt borfogyasztást*. Arra hivatkoznak, hogy maga Jézus is részt vett a *kánai menyegzőn*, sőt a násznépet kiváló borral ajándékozta meg. Pál apostol is ajánlja a gyomrával gyengélkedő Timóteusnak, hogy ne legyen vízivó, éljen kevés borral is. Most már melyik az irányadó? – Van, aki vasárnap, templomból hazamenet *vásárolja meg* a kenyeret vagy az ebédhez a péksüteményt. Mások szerint ez munka, amit az Úr napján kerülni kell. Van, aki eljár a *színházba, tévét néz, interneten* szerez be információkat, képeket nézeget. S vannak, akik mindezt nem tartják összeegyeztethetőnek a Krisztus-követéssel. Nem is beszélve arról, hogy igen sokan vasárnap délelőttjüket a *futballpályák* erkélyein töltik. Mások esetleg otthon a kényelmes karosszékben ülve nézik végig a sportműsorokat. És miután olyanok vagyunk, hogy figyeljük egymás életét, szokásait, életstílusát, gyakran megítélgetjük egymást. *Ezt a gyakorlatot nevezném törvényeskedésnek*: amikor mi akarunk a Tízparancsolat aprólékos értelmezésével szabályokat felállítani a keresztyén életre nézve: ez szabad, az nem szabad, ezt megteheted, amazt nem teheted meg! Nos szükségesnek tartottam ezt a gyakorlati példatárat, mielőtt az Ige magyarázatára rátérnék.

2. Pál apostol korában a római gyülekezetnek kétféle gyökere volt: vagyis voltak olyanok, akik a zsidóságból tértek Krisztushoz (*zsidó-keresztyének*), s voltak, akik valamilyen pogány vallásból (*pogány-keresztyének*). A zsidóból lett keresztyének az új életükben is ragaszkodtak bizonyos szokásokhoz, amiket, mint az Ószövetség népe, azelőtt szorgalmasan betartottak, gyakoroltak. A pogányokból lett keresztyének ezeket nem ismerték, tehát nem is tartották szükségesnek azok gyakorlását. Ezekből a kérdésekből konfliktusok is támadtak, az apostol ezekre akar megoldást keresni.

Ma is lehetnek, s vannak is Krisztus követői között különbségek a felfogásban, valamint az életfolytatásban. Ha abban mindnyájan megegyeznek is, hogy Őt Uruknak ismerik, akit teljes odaadással szolgálniuk kell, abban már elválhatnak az útjaik, hogy mivel szolgálhatnak legjobban az Ő tetszését. Az egyik olyan dologtól is megtartóztatja magát, amelyikben a másik nem lát semmi bűnt, és olyan szabályoknak is aláveti magát, amelyekről a másik mentesnek érzi magát. Az apostol ezt arra vezeti vissza, hogy vanak a *hitben erősebbek* és a *hitben erőlenebbek*. A hitben erős bármit megeszik jó lelkiismerettel, mert tudja: nem a gyomrával üdvözl, hanem a lelkével. A hitben erőtelien bizonyos dolgokat tisztátalannak tart; inkább eszik csak zöldséget, nehogy például a pogány bálványoknak áldozzon, s aztán a mézárszékekben kimért húsból egyél. A zsidóból lett keresztyének a szombat megszentelését szó szerinti értelemben véve a hetedik nap ószövetségi megtartása mellett törtek lándzsát, míg a pogány-keresztyének a hét első napját ünnepelték, de *minden napot* Isten ajándékának és szolgálati alkalom-

nak tekintettek. Most már melyik csoport cselekszik helyesen? Hol kezdődik a törvényeskedés?

Ott, testvérek, ahol a magunk életstílusát mindenképpen *rá akarjuk kényszeríteni* a többi embertársunkra. Mit mond az apostol? Aki eszik, ne ítélje meg azt, aki nem eszik, aki pedig nem eszik, ne vesse meg azt, aki eszik, *mert Isten befogadta őt*. Ez a lényeg! Ha valakit Isten befogadott, azt hogyan merészném én, az ember ítélgetni?

Kirándulásokon szabály az, hogy ha valakinek hosszabb a lába, a lépése, annak alkalmazkodnia kell ahhoz, aki rövidebbet tud lépni. Másképp a társa hamar kifulladásra. Jó lenne ezt a hitéletben érvényre juttatni. A törvényeskedő mindig türelmetlen. A hitben erősödő ember megtanul az erőtelen iránt türelemmel lenni.

3. Mit tegyünk tehát a gyakorlatban? *Kerüljük a törvényeskedést*, de amit jónak találunk, azt igyekezzünk testvéreinkkel *megszerettetni*! Ne járj vasárnap futballmeccsre! Ez a tiltás magában semmit sem ér. De ha sikerül a vasárnapi istentiszteletet úgy megszerettetnem vele, hogy érette lemondjon a meccsről, megnyertem őt az Úrnak. Hiába mondogatnám azt, hogy ne ülj le a kispadra *kártyázgatva* eltölteni az időt, épp amikor biliáróra járhatnál, de igyekezzem elhozni őt egy-egy gyülekezeti összejövetelre. Az lesz az igazi öröm, amikor nem tiltásból nem fog többé kártyát venni a kezébe, hanem boldogan teszi le azt az evangéliumban nyert erőért és vigasztalásért.

Egyik gyülekezetben pár évtizeddel ezelőtt a lelkipásztor tiltotta a *menyegzőkön* a *világi énekek éneklését*, valamint a *szeszes italok* fogyasztását. Mondanom sem kell, nem lett valami sok eredménye. Tiltásokkal nem megy, még a jóra való rászoktatás sem. Csak akkor vihetjük valamire, ha Krisztus szeretetét tudjuk a szívekbe elplántálni. Éveken át foglalkoztam *alkoholista* testvérekkel. Olyanokkal is, akik már egy-két alkalommal kórházi elvonókúrán is voltak eredmény nélkül. Miért nem segített az *elvonókúra*? Mert csak akkor van jogom valamit elvenni valakitől, ha valami *jobbát adok helyébe*. Ízeltessek alkoholistá testvéreinkkel az evangélium és a szolgálat jó ízét, s Urunk megadhatja, hogy közülük egyik-másik a jobbik részt választja ezután.

Az Evangéliumi Kiadó sok jó kiadvány mellett egyszer kiadta Erwin W. Lutzer *Ki vagy te, hogy ítélkezel?* című könyvét is. Nekem nincs meg, nem is olvastam, csak néhány részletet belőle a képernyőről. Bizonyosan jobban kifejti a lényegét, mint ahogy én próbáltam most elmondani. Egy rövid idézetet azért elmondanék belőle:

„Krisztus nem zárt bennünket be a jóság csapdájába, miközben mások kellemesen tölthetik az idejüket. Azért állította fel a korlátokat, hogy még élesebben megmutassa nekünk, milyen nagy szükségünk van rá; de csak a mi hozzá fűződő kapcsolatunk az, ami számít. Egy keresztyén sokkal több, mint egy bűnös mínusz a bűnök. Nem csoda, hogy Jézus Krisztus azt mondta, Ő azért jött, hogy életet adjon nekünk, még hozzá bővülködően.” A bővülködő élet nem törvényeskedésben áll, hanem egymás szeretésében. Ámen!

4. Szeretet és megbocsátás – feltételekkel vagy feltétel nélkül?

Alapige: János 8,1–11

Háromféle gyülekezeti betegségről hallottunk az elmúlt hetekben, mégpedig a gőgről, a személyválogatásról és a törvényeskedésről. Bizonyára mindenkiben sikerült magunkra ismernünk. Így is van jól, csak ez szolgálhat gyógyulásunkra.

Ma olyan alapigét választottam, amely összefoglaló jellegű. Felismerhetjük benne a gőgöt, a bűnös és nem bűnös közti megkülönböztetést, tehát a személyválogatást, de leginkább a szeretetlen törvényeskedést. Mindezeket túl azonban Igénknek van egy

újabb sajátossága: rámutat arra az óriási különbségre, hogy milyen a mi szeretetünk, megbocsátási készségünk, és milyen Isten feltétlen szeretete és teljes megbocsátása. Címnek ezt adtam: „*Szeretet és megbocsátás – feltételekkel vagy feltétel nélkül?*” Ebben az összefoglaló jellegű igemagyarázatban is a magunk és gyülekezeteink lelki bajairól, betegségről szeretnék az Ige alapján beszélni.

1. Íme, a jól ismert történet. Jézus mindennapi szolgálatát végzi. Miután reggel kiment az Olajfák hegyére, ahol minden bizonnyal a reggeli áhítatában Atyjával beszélgetett, korán reggel már megjelent a templomban, és tanította a hozzá seregülő embereket. Hiszen Ő ezért jött. Boldogok voltak, akik életre és üdvösségre szóló tanításait hallgathatták. Nos azok az írástudók és farizeusok, akik mindenáron csapdába akarták Őt ejteni, most egy kiváló alkalmat találtak erre. Valakik éppen tetten érték egy házasságtörő asszonyt. Ezt a szegény bűnös nőt viszik most szinte diadalmenetben Jézus elé. Odaállítják középre, mai szóval: ráültetik a vádlottak padjára. Hadd lássuk, erre mit mond ez a nagy tudású rabbi?

Rövid szavakban elmondják az esetet: *Mester, ezt az asszonyt házasságtörés közben tetten érték. Mózes azt parancsolta nekünk a törvényben, hogy kövezzük meg az ilyeneket. Hát te mit mondasz?* (4–5. v.) Az evangélium írója hozzáteszi: *Ezt azért mondták, hogy próbára tegyék, és legyen mivel vádolniuk őt.* (6. v.)

Nos ha azoknak a farizeusoknak és írástudóknak igazán a szívükből fakadt volna ez a kérdés („Hát te mit mondasz?”), azt mondhatnánk: milyen követésre méltó, jó példát adtak azok, akik Jézus véleményét tudakozták az elébe vitt esetről. Amikor egy bűneiben elbukott, szégyenbe keveredett, beszennyezett életű ember megítéléséről van szó, mindig jó lenne Jézus világába odaállítani az ügyet, és mielőtt kimondanánk a magunk ítéletét, előbb az Ővét kellene meghallgatnunk. Ez lenne az első tanulság. Mi ugyanis hajlandók vagyunk vagy megvetéssel sújtani a bűnöst, vagy könnyen átsiklani bűne felett. De Jézus sem ezt, sem azt nem teszi. Ő utálja és megítéli a bűnt – de isteni szeretettel szánja a bűnöst. Bizonyára az evangélista ennek bizonyosságául jegyezte fel ezt a történetet.

De az egykori írástudók és farizeusok kérdése nem őszinte kíváncsiságból vagy tárgyilagos érdeklődésből fakadt. Vádat akartak kovácsolni belőle Jézus ellen. Csak rút színjáték volt az, hogy ilyen komoly kérdéssel fordultak hozzá. Az volt a céljuk, hogy Őt zavarba hozzák. Azt már tapasztalták, hogy Jézus nagy irgalmassággal és szeretettel fordult a bűnösök felé. Ha ebben az esetben az ítélet elengedését mondaná ki, úgy azzal lehet vádolni, hogy Mózes törvényével kerül ellentétbe, márpedig Mózes számukra feltétlen tekintély volt. Ha meg jóváhagyná a megkövezés általi halálbüntetést, úgy az uralkodó rómaiakkal kerülne szembe, akik maguknak tartották fenn a halálos ítélet kimondásának és végrehajtásának a jogát. Tehát a názareti próféta akár szembehelyezkedik a régi törvény szigorúságával, akár maga is annak könyörtelen álláspontjára helyezkedik, szavait mindenképpen kihasználják majd ellene.

Ilyen esetekben Jézus ki szokott térni a válaszadás elől. És egyszerre a támadók érzik magukat leleplezetteknek és megszégyenülteknek. Jézusnak még a hallgatásában is számonkérés van. Nem Ő jön zavarba, hanem az, aki Vele szemben fölényeskedik. Mert csak az alázatos, őszinte szív kap Tőle választ valós, életbe és üdvösségbe vágó kérdéseire. Íme, egy újabb tanulság!

A felháborodott vádlók Jézus szavaira (*Aki büntelen közületek, az vessen rá először követ*) leforrázva oлдalognak el. Megértették, hogy nincs joguk bíraskodni, mert maguk is vétkesek. Talán abból, amit Jézus a föld porába írt, talán a szívük vádló emlékeiből, de rá kellett eszmélniük, hogy Ő mindent tud. Minden képmutatás hiábavaló Jézus előtt! Mellette senki sem érezheti, és nem vallhatja magát büntelennek. Ő visszafordítja ránk a vádaskodást; szavai nyomán mindenki vádlottá lesz.

Jól ismerjük a történet végét: csak Jézus maga marad a színen. A bűnös mellől mindenki eltűnik, csak Jézus áll előtte. Ő az egyetlen, akinek joga van számon kérni és elítélni. És a bűnös nem vonhatja ki magát az Ő ítélete alól. Ha mások ítélete ellen fellázadna is, mert azok sem jobbak nála, Jézus szavát el kell fogadnia. Tudja, hogy az a szentnek és mocsoktalannak, az egyetlen igaz és jogos Bírának a szava, aki előtt meg kell hajolni. Milyen jó, hogy a Jézusban megismert örökkévaló Isten nem kegyetlen elítélő, hanem irgalmas, megkegyelmező Bíró.

2. Amikor idáig jutottam a történetben, akkor gondolkodtam el afőlről, hogy miképpen szoktunk mi hasonló esetben vélekedni és ítélezni, avagy megbocsátani? Mit tenne egy mai gyülekezet hasonló helyzetben?

Legvalószínűbb, hogy azt mondanánk egy paráznaságon kapott embernek: Te kizárad magad a gyülekezet közösségéből! Persze van visszafogadás: csak tartsd be az útját. Katolikus vagy: Menj és gyónd meg a papodnak, tarts penitenciát, hogy megkaphasd a feloldozást. Református vagy: eklézsiát kell követned. Ha nem is az egész gyülekezet előtt, de legalább a teljes presbitérium színe előtt. *Egyszer* tarts nyilvános bűnbánatot, *azután* majd részesülsz a megbocsátásban. A mai gyülekezet inkább törvénykezni akar, mint irgalmat gyakorolni. Nemrég írta valaki egy internetes levelezőlistán: Egyházunkban van már fegyelmi bizottság – kegyelmi bizottság sajnos még nincs! Valahogy így van. A mi szeretetünk feltételes, feltételekhez kötött a megbocsátásunk is. *Jézus szeretete feltétlen szeretet.* Még az előzetes bűnvallást sem akarja kierőszakolni. Az igazi bűnbánat magától fakadó, arra nem is lehet kényszeríteni senkit. Lásd a gyermekeknél, mennyi haszna van annak, amikor ráparancsolunk: Most azonnal kérj bocsánatot! (Durró: Ha nem vagy jó, nem szeret a Jézuska!)

Jézus *Sikár városában* a kútnál egy olyan félpogány nővel beszélgetett, akinek már öt férfit adta ki az útját (nők ugyanis abban a korban nem válhattak el), most épp egy hatodikkal él vadházasságban. És az Úr Jézus éppen ennek a „rovott múltú és jelenű” asszonynak mondja ki a titkot, amit senki másnak ilyen nyíltan, hogy Ő a megígért Messiás! Nem küldi el az asszonyt gyónni, eklézsiát követni, bűnéből valamiféle ceremóniák útján megtisztulni. Hát még a *keresztben függő lator* esete milyen világosan prédikál Jézus feltétel nélküli szeretetéről! Az csak ennyit kér: Uram, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz a Te országodban! És Jézus a jól ismert feleletet adja: Ma velem leszel a paradicsomban!

Mi illet nem tudunk mondani, még kevésbé gyakorolni. Mi azt mondjuk a bűnösnek: egyszer add bizonyosságát annak, hogy valóban megbántad a bűnödöt, aztán tégy erről nyilvánosan vallomást, aztán lehet szó róla, hogy visszafogadjunk a „rendes emberek” társaságába, a gyülekezetbe! Értitek, testvérek? A mi szeretetünk, megbocsátásunk, ha egyáltalán lehet annak nevezni, mindig feltételekhez kötött. Jó, megbocsátunk, de előbb... viszont Jézus szeretete feltétlen. Ha még időt ad nekem Isten e földi életben a szolgálatra, ezután mindig csak Istennek erről a *feltétlen szeretetéről* szeretnék prédikálni.

3. Még csak annyit, hogy Jézus irgalmassága nem jelenti a bűn semmibevételét. Nemcsak ezt mondja, „*Én sem ítélek el téged*”, de ezt is: „*Menj el, és mostantól fogva többé ne vékezz!*” Tehát egyfelől: Jézus szavában nincs lesújtó vád, nincs megsemmisítő ítélet. De van benne tiszta és komoly parancs a jövőre nézve. Igéjében mindig a bűnös számára kegyelmes fölmentés és megbocsátó irgalom van. Szavai mögött a fedezet: az Ő kereszten történt helyettes elégtétele és áldozata. Neked már nem kell fizetned, én megfizettem érted. Csak légy hálás! Szeresd feltétel és ítélet nélkül a te testvéredet! Minden ember a testvéred. Ámen!

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Vörös Éva

Budapest–Kolozsvár

Az áldáskör¹

Alapige: Az apostolok cselekedetei 20,35

Fiatal, kezdő hívőként egyszer a legnagyobb megdöbbenésemre egy bibliaórán azt mondta az egyik idősebb hívő férfi: milyen megtért hívő az, aki ha kinyitja a szekrényét, csak úgy dől belőle ki a ruha, mert olyan rendetlenül van behányva. Engem váratlanul ért az, hogyan kötheti valaki össze az üdvösség ügyet a pulóverek rendezettségével? A kisszerűt a nagyszerűvel? Akkoriban a házimunka, enyhén szólva, kívületes az érdeklődési körömön, mert lelkesen buzgólkodtam különböző ifjúsági rendezvények szervezésében. Mégsem mertem vele vitatkozni, mert éreztem, hogy az ő szótárában valamiféleképpen a rend egy sokkal tágabb, mondhatni szakrális fogalom olyannyira, hogy abba még a Fennvaló is belefér. Ehhez hasonlóan megdöbbenő jelenet, amikor az úgynevezett piszkos anyagiakat és Isten országát Jézus szavai nyomán egy lapra írják: A szegény özvegyasszony története. (Mk 12,41–44) Valójában az adakozás talán kínos is lehetett ennek az asszonynak. Előtte nagy pénzeket dobnak a perselybe, és ő is sorban áll, de magán érzi valakinek a tekintetét. Egy különös vándorpróféta figyelni az adakozást. Most következik az özvegyasszony az ő kis semmijével. Beleteszi, és rémülten látja, hogy most már nemcsak ez a vándortanító, de a tanítványai is őt nézik. Ez az özvegyasszony ahhoz szokott hozzá, hogy ő csak egy jelentéktelen senki, még amikor el akart mondani valamit se figyeltek rá, most azonban nem hisz a fülének. Mintha őt dicsőítenék. Dehogyan tett ő rendkívülit, szégyelli is, hogy neki csak ilyen kevese van, de mintha ez a próféta nem is tudna számolni, még hogy ő többet adott mindenkinek? Hogyan kerülhet egymás mellé a Mindenható, a teremtet világ Ura és az ő két fillére? Még hogy ez a két fillér megmozgatta a Fennvalót, hogy ez eseményszámba megy odafönn és most idelel? Hogyan is sejtette volna, hogy az ő kis semmije akkora érték, hogy évezredek prédikációs témájává lesz!

Mindkét történettel azt a teológiai tévedést vagy erőtelenséget akarom szemléltetni, miszerint helytelenül elválasztjuk a lelki életet és a vasárnapi, templomi történet és hétköznapi, a profán világtól, vagyis attól, amit mi valóságos életnek hívunk. Ily módon a világteremtő Istent pedig a tulajdonosi és gondviselői tisztétől megfosztjuk, és jövővénné tesszük („vasárnapi apává”) – mint ahogy Jeremiás fogalmaz –, aki csak „éjszákára tér be” hozzánk, vagy „mint a megriasztott férfi, mint a vitéz, aki nem tud segíteni” (Jer 14,8–9).

Az erős Istent Jézus jelenítette meg, és élte elénk az Ő rendjét. Pál úgy foglalja össze a jézusi tanítás lényegét, hogy az még a hároméves gyermek számára is érthető. „Jobb adni, mint venni.” Vagyis az isteni minőség az adásra beállított életben van jelen. Mégis ehhez az isteni, prófétai, jézusi rendhez úgynevezett „józan paraszti ésszel” nem lehet eljutni csak a Lélek által, úgynevezett „elváltozott elmével” Vagy ennek a szolgálatába álllok, és komolyan veszem, hogy „többé nem élhetek úgy, mint a pogányok”, és „magamra öltöm az új embert” (Ef 4), vagy ennek a világnak a trendjét követem. Ebben a

¹ A prédikáció elhangzott 2014. szept. 27-én Mezőkeszűben a kolozsvári egyházmegye őszi nőszövetségi csendesnapján.

gondolkodásmód-beli meghatározottságban van a nagyon erős szétválasztás – vagyis a trend és a Rend párbajában, nem pedig a profán, a konkrét, a gyakorlati élet és az isteni, a szellemi, a láthatatlan történések mentén.

A trend – az általános haladási irány, a menő stílus, a beállítódás – soha nem képes befogadni ezt a krisztusi, isteni alapl működést, miszerint jobb adni, mint venni. Ez az ételszemlélet azt mondja, nem vagyok olyan anyagi helyzetben, hogy megengedhessem magamnak azt a luxust, hogy elhiggyem „jobb adni, mint venni”. Arra kell törekednem, több legyen a bevételem, mint a kiadásom. Sőt állandóan növelnem kell a bevételemet, – a profitot –, hogy versenyképes maradhassak. Amit a bibliai özvegyasszony csinál, az enyhén szólva finánciális harakiri, szóval így lenullázódn... mitől követendő? Bár a bolondok mindig is kivívtak egyfajta tiszteletet... De hát a „mindenható” piac törvényeit figyelmen kívül hagyni... Igenis a farkastörvények között lopni, csálni, és hazudni kell ahhoz, hogy talpon maradjunk, és (finoman fogalmazva) nyereségorientáltak lehessünk. És most hirtelen nem is tudjuk, hogy a Biblia világában vagy napjaink Romániájában vagyunk, de tágíthatnám akár globálissá is az érintettségét.

Ahhoz, hogy a krisztusi „jobb adni, mint venni” életelv ma is hozzáférhető legyen, vissza kell menni az ószövetségi próféták valóságértelmezéséhez és a Tóra tanításához. Az ő hitük szerint a boldog élethez, az előrehaladáshoz nem a profit, hanem az áldás vezet. A zsidó nép számára ez a fogalom össze volt kötve a nemzeti, történelmi szabaddulás élményével, az egyiptomi fogságból való kijövetellel. Eszerint Isten megáldotta őket a tejjel és mézzel folyó Kánaánnal, és folyamatosan áldja a föld termésével. Számukra ez a fogalom nagyon erősen közösségi volt. Viszont az áldás jogosultságnak nagyon is része volt a szolidaritás, és ez nem szűkíthető pusztán a kézzel fogható segítség-re. Fontosnak tartom a tágabb értelmezését, hogy szem előtt tartsuk a segítség lelki szellemi dimenzióját is.

A Tóra megszabta: Ne legyen köztetek szegény, hiszen gazdagon megáld téged az Úr azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened örökségül ad neked, hogy birtokba vedd. De csak akkor, ha engedelmesen hallgatsz az Úrnak a szavára, és ha betartod a rendet, vagyis ha betartod a parancsolatot, a törvényt. (5Móz 15,4) Tehát mondhatjuk, hogy a szakrális „profit”, vagyis az áldás, csak a Renden, a Jogosságon belül volt hozzáférhető. Tudjuk, hogy a rend fogalma is erősen leterhelődött a történelem folyamán. De mit is tartalmazott ez az eredeti változatában? Egyfajta kiegyenlítődést. Óvta a szegényt, és fékezte a gazdagokat. Megtörténhetett, hogy valaki betegség vagy természeti katasztrófa miatt kölcsönre szorult. Nagyon sok biztatás van a Tórában arra vonatkozóan, hogy a nemzettársak a segítségére siessenek a nyomorultnak. Még akkor is, ha tilos volt kamatot szedni, és létezett minden hetedik évben az általános adósságelengedés intézménye. Ha valaki eladósodott, eladhatta a gyermekét vagy akár magát is rabszolgának. De az adós rabszolgaság intézményéhez rengeteg családvédelmi paragrafus társult. Az is le volt írva, hogy ha ledolgozta valaki az adósságot, nem lehetett üres kézzel elengedni, „hanem lásd el bőven a nyájadból, a szérűdből és borsajtdból: adj neki abból, amivel megáldott téged Istened az Úr” (5Móz 15,14).

A parancs indoklása sajátos. Az egyik német teológus (Rainer Kessler²) ezt áldáskörforgásnak nevezi. Azért kell adnod, mert Isten adott, és ahhoz, hogy áldani tudjon, meg kell osztanod a rászorulóval a javaidat. Ahhoz, hogy potenciális áldásvárományos lehess, segítened kell a hozzád forduló. Valójában a zsidó nép életében az isteni áldás-

² Rainer Kessler: Die Ethik von Tora und Prophetie und die Frage der Nachhaltigkeit. In: *Verantwortung. In welcher Welt wollen wir leben?* Zeitschrift des Dietrich-Bonhoeffer-Vereins 27. Jahrgang/Nr.52 Dezember 2013. p. 7–13.

jogosultság fordítottan aránylóit a létminimum alatt élők számával: kevés szegény, sok áldás.

Erre a szolidaritási elvre épít Pál apostol is, amikor azt írja: ki-ki „saját keze munkájával szerezze meg a javakat” – de ne azért hogy beálljon az eredeti tőkefelhalmozók közé –, hanem „hogyan legyen mit adni a szűkölködőknek” (Ef 4,28). Vagyis, hogy működtethesse az áldáskörforgást.

A szegények ügye nem is annyira szociális kérdés, mint teológiai ügy volt a próféták számára olyannyira, hogy még a történelemértelmezést is innen vezették le. A történelmi katasztrófa, a fogság, a háborúk mind innen eredeztetők. „Fegyvertől hálnak meg népem vétkesei, akik azt gondolják: Nem ér el minket, és nem talál ránk a veszedelem.” (Ám 9,10) Azok, akik kihasználják a nincstelent, akik gyűlölik azt, aki dorgálni mer a kapuban. (Ám 5,10–11) Vagy ahogyan Ézsaiás (Károli fordításában) fogalmaz: „A szeregek Urának szólójáé pedig Izráel háza, és Júda férfiai az Ő gyönyörűséges ültetése; és várt jogörzésre, s ím lőn jogorzás; és irgalomra, s ím lőn siralom!”

Félreértés ne essék, nem Isten okozza a háborút, hanem az áldáskört megtörők. Mert csak „Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk; mivel nem fogyatkozik el az ő irgalmassága!” (JSir 3,22) Vagyis nem Neki kell úgymond rosszat tenni velünk, elég, ha csak nem avatkozik be kegyelmesen, és ha megengedi, hogy azt arassuk, amit vetettünk. Ha nem kell nekünk az ő békéje, mert ez bizony tőle jön, ahogyan Ézsaiás is fogalmaz: „Mert ő a mi békességszerzőnk.” (Ézs 26,12) Vagyis ez nem valamiféle egzotikus szigeten töltött wellness, hanem az a tény, hogy a Rendben, Jogosságban, az Igazságosságban, a Törvény szerint mennek a dolgok. A béke tehát a szociális kiegyenlítés irányába tett erőfeszítés, amiről Pál apostol is ír: „Minden tekintetben megmutattam nektek, hogy milyen kemény munkával kell az erőtelenekekről gondoskodni, megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert ő mondta: Nagyobb boldogság adni, mint kapni.” (ApCsel 20,35)

Ezek voltak a próféták, Jézus, Pál apostol, de mit kezdhettünk mindezzel itt, Mezőkeszűben? Ami a háborúságot illeti, az kijut napjainkban is, a szomszédunkban, Ukrajnában már dörögnek a fegyverek. Sőt már közöttünk is úgynevezett „pénzfegyverek” sülnék el, és tesznek tönkre egzisztenciálisan családokat.

A minap találkoztam egy asszonnyal, aki elmondta, hogy a férje már hónapok óta nem kap fizetést, pedig éjszakai műszakot visz, itt-ott száz-kétszáz lejt utalnak a számlájára. Sőt ebben a hónapban az asszony egy másik cégnél dolgozva se kapta meg a fizetését, pedig már a hónap eleje régen elmúlt. Mindössze 20 leje maradt, buszjegyre, meg kenyérre. Cukrot már nem tud venni, pedig a kertjében bőven termett szedret már kipréselte, s aggódott, vajon eláll-e a hűtőjében, amíg a főnöke megkönyörül a dolgozóin? Egy házaspár, akik keményen dolgoznak, és meg vannak támadva a jogtalanság, a „jogorzás” pénzfegyvereivel. S hány ilyen kiszolgáltatott ember él körülöttünk, akik még a feketemunkának is örülnek, pedig ezzel saját nyugdíjukat kényszerülnek megrövidíteni.

Ennek az asszonynak és társainak kell elmondanom, hogy Istennek igenis gondja van az ő szederszörpjére, csakúgy mint a bibliai fizetésképtelen köpenyére, mert ő nem nagyolja el a Gondviselést. Hiszen még ez is megíratott, hogy „ha zálogba veszed a te felebarátod felsőruháját, naplemente előtt visszaadd neki, mert egyetlen takarója..., ha énhozzám kiált, meghallgatom” (2Móz 22,26–27). Mert igenis Isten világával össze van kötve a pulóverek rendje, a szederszörp sorsa és az eladósodottak a köpenye. A Mindenható pedig olykor „szelektíven hallja” meg a kéréseinket, és abszolút előnyt élvez a kiszolgáltatott. Mi játszunk le magunkat a pályáról – veszítjük el az isteni meghallgathatóság lehetőségét, törjük meg az áldáskört – szociális érzéketlenségünkkel. A Tóra tanításának

hállatlan embercentrikusságával még az időfaktor is hangsúlyos, hogy még aznap este visszakapja a felsőruháját a tulajdonosa, akármennyire is zálogba adta azt.

Hát igen, mondhatnánk, nálunk a törvényeket nem a Tórából származtatják, hanem Bukarestben írják. Nem hithű próféták képviselik a szolidaritást, és ugyan melyik politikus hisz ebben a jézusi alapelvben, hogy jobb adni, mint kapni?

Igen, spirituális háború dúl a trend és a Rend között, és ez bizony belülről is kerül, nemcsak rajtunk kívül történik. „Ti nem így tanultátok a Krisztust” – figyelmeztet Pál (Ef 4,20). Annak ellenére, hogy az univerzális alaprendet számtalanszor megtiporják – az még érvényes. Hogy ezt az isteni és a teremtetési mintázatot követhessük, rá vagyunk utalva a Lélek jelenlétére. Csakis Ő képesít minket arra, hogy működtetői lehessünk annak a titkos áldáskörnek, amiről már a próféták is tudtak, ami a jézusi sors lett, amit a világ elé élhetünk, és ezt már elkezdhetjük az óvodába tanítani.

Egy óvónő mesélte, hogy séta közben a gyerekei elkezdtek a leveleket szaggatni a bokrokról. Hiába próbálta őket ebben leállítani, nem ment. Ezért a következő foglalkozáson arról kezdett beszélni nekik: „Miért bántjátok azt, aki értetek dolgozik, azért, hogy ti tiszta levegőt szívhattatok? Hiszen a levelek elnyelik a port, és friss, tiszta levegőt lélegeznek ki.” A gyerekek egy ideig csöndben voltak, aztán megszólalt egy kislány: De hát úgyis lehullajtják a leveleiket? Az más – felelte az óvónő –, de előbb elvégzik a rendeltetésüket. Kiszívják a méreganyagot a fákból, és azután távoznak, miután megtisztították, hogy a fa, a bokor majd új leveleket hajthasson, amik majd újra értünk dolgoznak. Na erre lett nagy csönd. Majd egyszer csak megszólalt egy kisfiú: Óvónéni, elmondod még egyszer?!

Ki tudja, mi történt benne? Talán már háromévesen magával ragadta ezt a gyermeket a teremtettség misztériuma, hogy még az is az adásra van beállva. Hát ezt még a levelek is tudják és teszik? Miért csak az állatvilág farkastörvényéről beszélünk a gyermekeknek?

Mesterünk életének végén a jó és gonosz tudásának fájáról, a golgotai keresztfáról úgy hullott alá, hogy kiszívta annak halálos mérget. Aztán hová is került? Hová is hullott? Az áldáskörbe. Mert halála után felmagasztaltatott.

Igen, „a jobb adni, mint venni” útja mindig keresztút is. Amikor ma este nyugovóra térünk, kérdezzük meg magunktól: járok én ezen az úton, vállalom-e én ezt? Mennyiben igaz ez a jézusi alapelv az életemre? Tényleg nekem nagyobb boldogság adni, mint kapni? Vajon amikor Isten megajándékoz, hogyan fogalmazok, nekem legyen jó, vagy nekünk legyen jó? Mekkora a kedvezményezett köre? Zsákmánynak tekintem-e, amim van, vagy az áldáskör egyik állomásának? Azért akarok kapni, hogy több legyen, vagy hogy adhassak? A Rendben van-e az életem vagy a trendek bővületében? Hiszem-e, hogy amikor adok, akkor ezzel magamat helyzetbe hozom, hogy jogosult áldás-várományos lehessen? Milyen keresztutakra vezet az áldáskör vállalása?

Lehet az életem olyan, mint a jó kút, minél inkább merik, annál tisztább a vize! Ámen!

Alkalmi prédikációk

Esketési igehirdetés

Varga Szilárd Csaba

Józsefháza

Nem jó az embernek egyedül lenni

Alapige: 1Mózes 2,18

Drága szeretteim, kedves ifjú pár! Amitől az ember talán a legjobban fél, az a magány és az egyedüllét. Azért, drága szeretteim, mert az ember eleve úgy teremtetett, hogy közösségben éljen. Közösségben, amelyben hasznosnak, és értékesnek érezheti magát. Közösségben, ahol szeretetet adhat és szeretetet kaphat viszonzásul. Ebben teljesedik ki az ember emberi mivolta. Nem véletlen az, hogy Jézus is a szeretet nagy parancsolatával summázza a Biblia minden parancsolatát. De ahhoz, hogy az ember szeretessen, és szeretetet nyerjen, szüksége van egy másik emberre. Ezért nem jó az embernek egyedül lennie. Maga Isten az, aki erre a felismerésre jut a teremtés munkája során, amikor a hatodik napon alkotását szemlélve mindenre azt mondja, íme, igen jó, de amikor az embert fejét lecsüggesztve a maga árvaságában megpillantja, megszánya őt, azt mondja, nem jó az embernek egyedül lenni. És hogy ez valóban mennyire így van, azt mindannyian érezzük. Éppen ezért keressük, kutatjuk a másik társaságát. Keressük azt, akivel boldogságban élhetünk. Keressük azt, akit szerethetünk, és aki viszontszeret. Sokszor azonban eredménytelen a keresésünk, vagy pedig téves, amikor elhamarkodottan ragaszkodunk olyan valakihez, aki nem szeret igazán. Nagyon sok esetben éppen ezért van a válás, mert görcsösen próbálunk ragaszkodni valakihez, aki nem nekünk volt rendelve. De nem is nekünk kell keresnünk és megtalálnunk a hozzánk illő társat, a férjet, illetve a feleséget, mert őt csakis Isten adhatja nekünk. Ő az, aki hozzánk illő segítőtárral ajándékoz meg minket. Valakit, aki mellettünk lesz jóban-rosszban, egészségben-betegségben, míg a halál el nem választ. Drága szeretteim, türelmes várakozásoknak meglett a jutalma, mert Isten megajándékozott titeket egymással. Azért, hogy hátralevő életetekben az élet ösvényein ne magányos vándorokként botorkáljatok, hanem kéz a kézben és szív szív mellett haladjatok az örök boldogság felé. Vigyázzatok egymásra, mint az Istentől kapott drága kincsre, és soha ne feledjétek el, hogy ti egymás segítőtársai vagytok! Lesznek az életetekben nehéz napok, amikor a gond terhe nehezedik a vállatokra, de együtt minden terhet könnyebb hordozni, minden próbát könnyebb leküzdeni. A házasság nem biztosíték arra, hogy valamelyiketek nem lesz újra magányos. Csakis az lehet méltó segítőtárs, aki képes felismerni, ha a másik szenved, vagy ha a másiknak szüksége van bátorításra, biztatásra, szeretetre. Egyetlen meleg szóra, egyetlen forró, néma ölelésre, ami elfeledtet minden rosszat, és átröpít a próbák szakadécai fölött. Sokan hajlamosak ezt elfeledni, és nem veszik észre, ha a párjuk szenved, és higgyétek el, nincs is annál szörnyűbb, ha a bajban, a nehéz napokban nem számíthattok arra, aki-ről azt gondoltátok, hogy ő a méltó segítőtárs, ő az igazi férj és feleség. Lesznek talán olyan pillantok is, amikor a másik bármennyire is szeretne segíteni, nem teheti, mert képtelen rá. Ha így lenne, akkor sem kell elkeseredni, mert mindig ott lesz életetekben a legfőbb segítőtárs, Jézus Krisztus! Ő magához hívja a megterhelteket és a megfáradtakat, hogy megnyugtassa őket. Hozzá mindenkor fordulhattok segítségért és erőért, mert erejét mindig az erőtlenség által mutatja meg. Kérjétek és adatik nektek, keres-

setek és találtak, zörgessetek és megnyittaték nektek mindenkor. A mai áldott napon, mely örökre bevési magát szívetekbe és elmétekbe, egymás kezét megfogva indultok majd el közös életek sokszor rögös, keskeny, de mégis boldogsággal kikövezett ösvényén. Szívem teljes szeretetével azt kívánom nektek, hogy egymás kezét soha ne engedjétek el. Soha ne engedjétek meg, hogy bárki és bármi a boldogságotok útjába álljon, és fogadjátok boldogan azokat az áldott gyümölcsöket, akivel vagy akikkel megáld majd titeket a mi szerető mennyei Édes Atyánk. Ő kísérje lépteiteket, ő áldja meg életeket sok örömmel, boldogsággal, szeretettel és békességgel! Ámen!

Temetési igehirdetés

Sógor Géza

Kányád

Az élet fája

Alapige: A jelenések könyve 2,7

Itt vagyunk ma Kolozsvár egyik legősbibb kertjében csupa kertbaráttal és élővilággal egy közösségben, egy gyülekezetben. Nem kell különösen hangoztatnom azt, hogy életünk mennyire elválaszthatatlan a kerttől, a zöldtől, legyen az fű, fa, erdő, hegy, patak, állatvilág, egyszerűen a teremtet világtól.

Mi, akik november 5-én Veress István születésnapján gazdagon megáldott életéért hálát adni gyűltünk egybe, ma megerősödhetünk abban a hittünkben, hogy amikor a természet feltétel nélküli szeretete lángol szívünkben, akkor a Teremtőtől kapott megbízásunknak teszünk eleget. Ő, az Élet Forrása, amikor az embert teremtetette, megbízta azzal, hogy a teremtet világot művelje és őrizze. Micsoda méltóság ez! A 8. zsoltár írója, amikor a teremtet világot szemléli, így kiált fel: *Micsoda az ember, hogy törődsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá?*

A teremtet világot könnyelműen romboló, a sáfári minőségéről megfélekedező emberi társadalomnak nem lehet elégszer hangsúlyozni azt, hogy a teremtet világ nem a miénk. Azzal nem tehetünk azt, amit akarunk. Azt a Tulajdonos, a Mindenható bízta ránk. Mi ennek a teremtet világnak csak hűséges gondozói, a Mennyei Gazdának számadással tartozó sáfárai lehetünk. Az Írás emlékeztet bennünket, hogy az ember pályája egy kertben kezdődött, és a nagy elidegenedés után, a Teremtő szeretetének köszönhetően, újra esélyt kapunk, hogy győztesként az élet fájának nemcsak közelébe kerüljünk, hanem annak gyümölcséből részesüljünk is. A Biblia első lapjaitól az utolsó könyvéig a kert jelképe végigkísér bennünket. A kert az egykori, igazi otthon jelképe. Ahonnan kiszakadtunk, és ahova megmagyarázhatatlan vágyódással visszavágyunk.

Veress István ebben a természet iránti feltétel nélküli szeretetben nőtt fel a családi házban, majd ez a szeretet vitte őt a kertészmérnöki pályára, ez a ragaszkodás tette őt természetjáróvá és természetbaráttá. Így emlékezett erről: „Mivel a város végén laktunk, 5 perc alatt az erdő, mező illatát szívhattam magamba. Így szerettem meg a természetet, a földet és annak flóráját.”

Ez a ragaszkodás táplálta bámulatos akaraterejét. Ez vitte őt Budapestre tanulni, Csombordra, Németországba kutatni, dolgozni, ez hozta őt és családját ide, Kolozsvárra. Olyan embert ismertünk meg benne, aki számára a munka életet jelentett és az élet munkát. Lehetséges ez? Hát nem nyűg, teher a munka, mint ahogyan azt sokan vallják?

Kedves testvéreim, már említettem a teremtés rendjét. Abból kiderült, hogy a munka eredete nem a bűneset utáni átokban keresendő. Sokan gondolják ezt („orcád verejtékével eszed a kenyeret, míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél”). A munka lehetősége és parancsa a teremtésből adódik: az ÚR az embert az Édenkertbe helyezte, és már a nagy elidegenedés előtt azzal bízta meg, hogy művelje és őrizze azt. Innen van a munka Istentől kapott méltósága. Ha az életben, a munkában az Úrtól kapott lehetőséget, megbízatást és az ezzel járó méltóságot látjuk, akkor számunkra a munka és az élet többé el nem választható. Ezért mondhatta Veress István, hogy számára a szabadidős foglalkozás sokszor elválaszthatatlan volt hivatásától. Ezért volt fiatalokat is megszégyenítő munkabírása és szolgálatkészsége a kertben és az íróasztal mellett, a szerteágazó kapcsolatok ápolásában, a fajtagyűjtemény, a didaktikai kert, intenzív gyümölcsös, biokert, otthoni mintakert és nem utolsósorban intézménylétesítésben és megerősítésében. Ezért tudott szerény munkás maradni.

Ez a teremtett világ és a munka iránti szeretete gyarapodott a nagyenyedi Bethlen Kollégiumban, hitvesével ez a szeretete gazdagodott több mint hatvan éven át, akinek fészekszervező gondoskodása nélkül elképzelhetetlen volt a tudományos munka a kertben és az íróasztal mellett. Ezt a szeretetet és a munkának ezt a méltóságát osztotta meg gyermekeivel, unokaival, dédunokaival, akik a családban tanultak meg együtt lélegezni az élővilággal.

Ti, akik itt körülálljátok a lányát és családját, nemrégén hazaköltözött lányának családját az erdélyi gazdák, kertbarátok nagycsaládjának tagjaiként, Veress Pista bácsi közvetlen vagy közvetett tanítványaiként, ti is megerősíthetitek azt, hogy az ő tanítói szeretete, ragaszkodása és hatása százakat, az *Erdélyi Gazda* folyóirat által közvetve ezeket érintett meg az utóbbi 70 esztendőben.

Luther Mártont megkérdezték, mit cselekedne, ha tudná, holnap lesz a világvége? Azt felelte, hogy elültetne egy fát. Borús kérdésre derűs válasz, derűs cselekedet.

Keresztyén testvéreim, hálaadásra egybegyűlt gyülekezet!

A jelenések könyvéből hallott Ige is derűre ad okot. *A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomának közepette van.* Igénk győzelemről beszél. Igen, a temetőben is evangéliumot hallunk. Örömmüzenetet. Ez a mi keresztyén életfelfogásunk. Ez a mi Krisztustól Krisztusért kapott derűnk. ÉLET. Az az élet, amit Tőle kapunk, amit Ő ajándékozik, az nem vesztes, hanem győzedelmes élet.

Úgy érdemes élnünk, hogy mi is részesüljünk ebből a győzelemből. Valójában ez a rövid, derűs Ige hűsvét örömmüzenetére irányítja a mi figyelmünket Jézus Krisztusra, az Ő halottak közül való feltámasztására. Nála nélkül nincs győzedelmes életünk. Feltámasztása jele annak, hogy Ő győzött. És Ő olyan Urunk, aki azért jött, hogy ezt a győzelmet megossza velünk. Közösséget vállalt velünk.

Kedden, amikor Pista bácsival négyesben az úrvacsora szent jegyeiben osztoztunk, ez a közösség ábrázolódott ki, ezt a közösséget élhettük meg. Krisztus közösséget vállalt velünk. Ezt nemcsak az utolsó vacsorán tette, nemcsak a Gecsemáné-kertben, hanem feltámadása után is, mennybemenetele óta Lelke által szüntelenül. Közösséget vállalt velünk, és feltámadása által nemcsak itt van velünk, ebben a földi pályafutásunkban, hanem akkor is, amikor átlépünk a látható világ hágóján. Amikor belépünk az „elvesztett kertbe”, amikor hazaérkezünk. Hogy ott együtt lehessünk Vele és az övéivel. Hogy ott osztozhasson velünk az élet fájának gyümölcséből. Ámen!

(Elhangzott Veress István 98. évében hazaköltözött kertészprofesszor földi porsátora felett, Kolozsváron, a Házsongárdi temetőben 2007. november 5-én.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Korrektúra: Deák Szidónia
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Forgon Pál

Vámszedőből vértanú

(Máté)

„Kövess engemet.” Márk 2,14

Vámszedő asztalnál
ül a gyűlölt zsidó:
csal, lop, zsarol...
Megvetett áruló!

Krisztus az élete,
Igéje táplálja.
Jézus dolgait
szent könyvben megírja.

A római császár
zsoldjába állott,
árukat vámost,
pénzeket váltott.

Ő sem marad sokáig
Jeruzsálem városában,
elindul prédikálni
szír-földön és Perzsiában.

Az arany: Istene!
Gyűljön a nagy vagyon!
Lelkiismeret, becsület...?!
Gálád lélek vagyon.

Még az emberevők
között is megfordult!
Sötét szívek fája
tűzétől lángra gyúlt.

Ám hiába dénár,
drachma és siklus:
más lesz ő, ha
szól hozzá Jézus.

Végül is valami
barbár alabárdos
verte Mátét agyon,
és a dúsan fáradságos

Épp arra menőben
Lévit meglátogatja.
„Kövess engemet!”
– szelíden így szólítja.

vértanúi út
elnyerte a koronát.
Halálig követte
Máté az ő Krisztusát.

És felkél a vámszedő,
követi az Urat;
otthagyt pénzt, kenyeret,
drága aranyakat.

Hierápolisban
temették el sírba,
de onnan ezer éve
vitték Szalermóba.

Máté néven most
baldog a lelke:
a földbe rejtett
kincset meglelte.

Most is mutogatják
ottan az ő sírját,
mi pedig olvassuk
Evangéliumát.